

CHKO MAY 25 1966

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

VIENTYBĖ

1886 - 80th ANNIVERSARY YEAR - 1966

80 M. 13 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1966 M. BALANDŽIO (APRIL) 28 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 20 C.

DVIDEŠIMT PENKERI METAI LIETUVIŲ
radio tarnyboje - "Lietuvos Atsiminimų"
radio programos direktorius prof. dr. Jo-
kūbas Stukas savo radio sukaktuvintame
minėjime Webster Hall balandžio 24 d.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Lietuviškoje Chicagoje

* LIETUVIŲ PREKYBOS RŪMŲ rengiamas tradicinis pobūvis-banketas šiemet įvyks gegužės 15 d. Beverly Country Club patalpose, Evergreen Parke prie Chicago.

* CICERO MOKSLEIVIŲ at-kų vakare, bal. 23 d. šv. Antano par. salėje, programą išpildė muziko Juozo Kreivėno vedamas lituanistinės mokyklos vaikų choras ir solistė J. Šalimenė. Taip pat buvo suvaidintas valzdelis.

* STASYS ir ONA PIEŽAI bal. 23 d. išvyko į Europą. Ten praleis apie mėnesį laiko. Stasys Pieža yra Chicago American dienraščio religinio skyriaus redaktorius, o Piežienė -- viena iš Southwest News-Herald redaktorių. Jie lankysis Romoje ir kituose Europos miestuose.

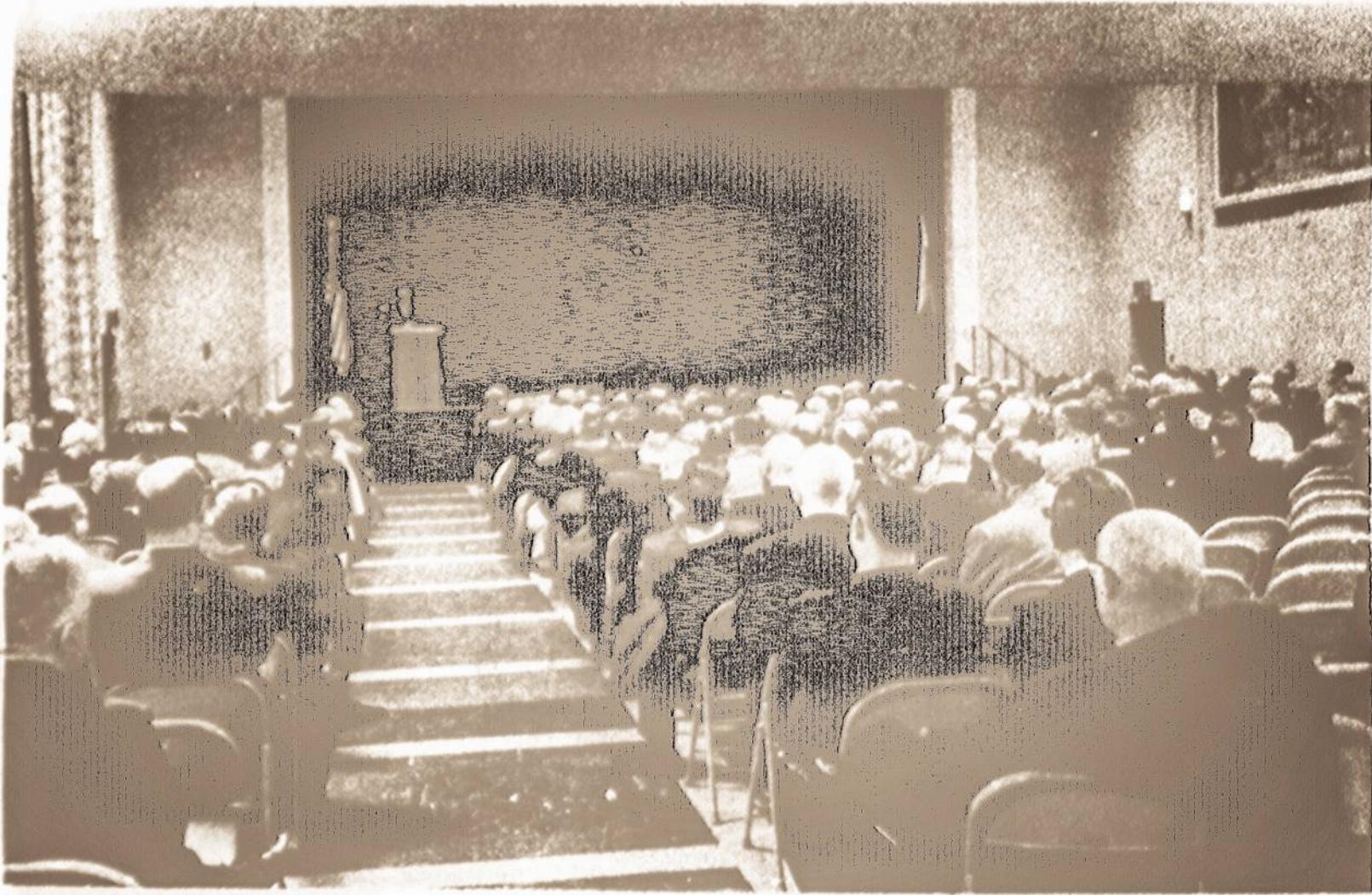
* CHARLES PERCY, kuris kandiduoja į U. S. senatorius iš Illinois valstijos, prieš pat Velykas lankėsi Sov. Sąjungoje ir buvo nuykęs į Lietuvą bei Latviją. Jo lankymasi Pabaltijo kraštuose plačiai atžymėjo amerikiečių spauda. Percy yra vienas iš įtakingiausių jaunųjų respublikonų politikų visoje Amerikoje.

* SESERS KAZIMIERIETĖS M. Mercedes meno paroda buvo atidaryta "69-je" meno galerijoje Marquette parke balandžio 16 d. Atidarymo metu kalbėjo galerijos savininkas Orentas, kun. E. Abromaitis, dail. A. Rūkštelė. Parodoje išstatyta 42 darbai.

* ARNOLDAS VOKETAITIS dainavo Chicagoje su Metropolitan National opera. Jis pasirodė bal. 20 d. Rossinio "Cinderella" operos Don Magnifico rolėje.

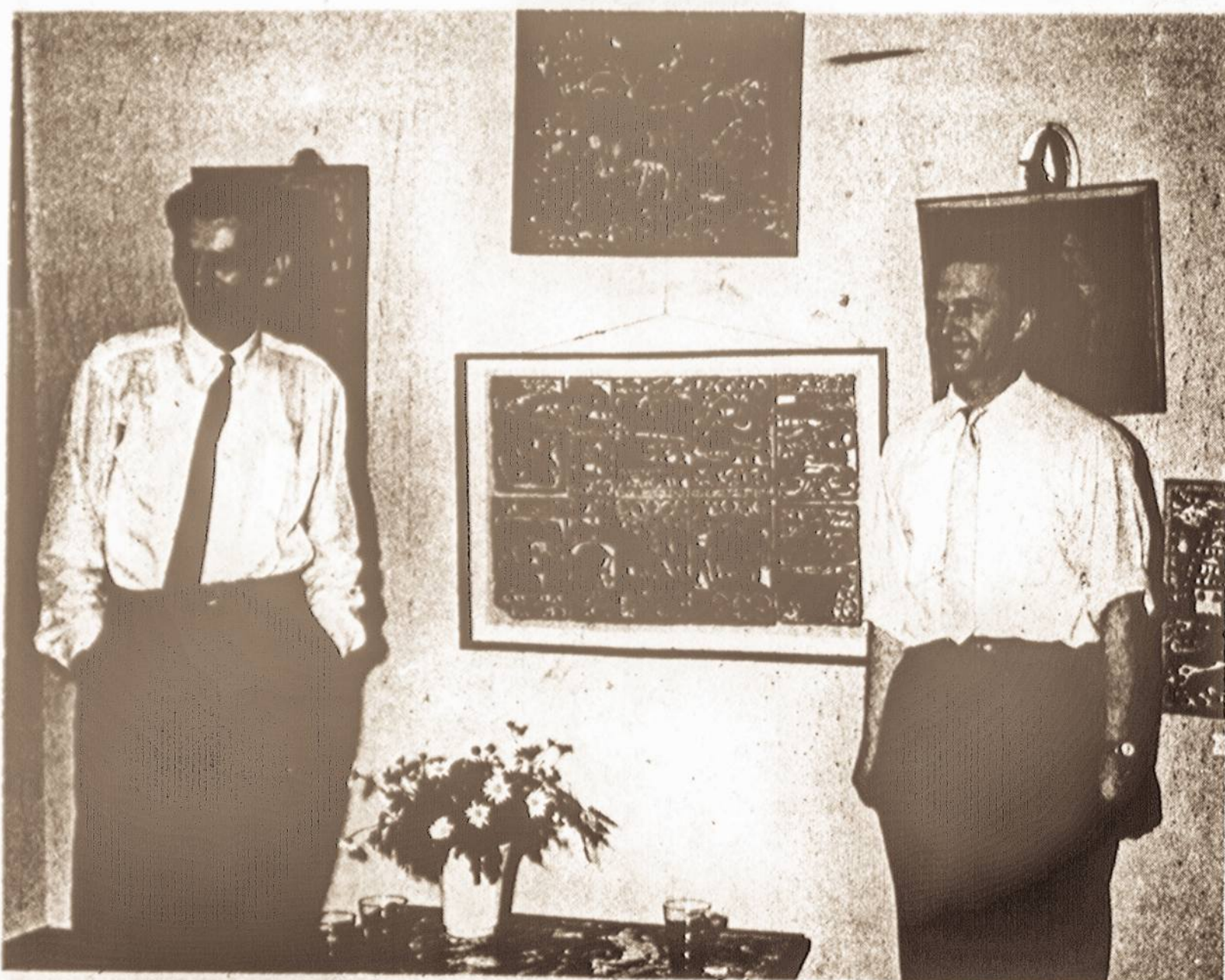
* DR. F. V. KAUNAS, Cicero gydytojas ir lietuvis veikėjas, dalyvavo Illinois Academy of General Practice vieneto metiniame suvažiavime, Sherman House Chicagoje. Čia buvo 1400 gydytojų. Jie iš klausė 18 paskaitų. Dr. Kaunas su savo sūnumis -- Rolandu ir Romann neseniai lankėsi Vail Mountain, Colorado, kur jo sūnūs dalyvavo slidžių rungtynėse. Aple tai aprašė Cicero Life laikraštis.

* KUN. JUOZAS MARGIS, M. I. C., Aušros Vartų parapijos Argentinoje klebonas, balandžio 12 d. atvyks į Chicago. Amerikoje aplankys savo brolius, seserį, motiną. Žada grįžti birželio mėn.

DOMISI LAISVINIMU - Maždaug 200 tautiečių klausosi publicisto Br. Railos paskaitos Chicagos Jaunimo namuose balandžio 22 d. - "Kova už laisvę: kas tai būtų?"

V. Zalatoriaus nuotraukos

DAILININKAS VIKTORAS PETRAVIČIUS (kairėje) prie savo paveikslų. Šalia jo stovi Adolfas Markelis. Dail. Petravičius neseniai minėjo 60 m. amžiaus sukaktį ir buvo surengęs savo darbų parodą "69" meno galerijoje Chicagoje.

E. Šulatičio nuotrauka

Mes egzilai - ne herojai

Bronys Raila, laikraštinkas ir rezistentas, kalbėdamas Chicagos Jaunimo Centre, cituodamas vengrų poetės Žodžius, pareiškė: "Mes egzilai -- ne herojai: herojai pasilieka namuose ir miršta!"

Svečias iš Los Angeles Chicagoje pasirodęs pakeičė New Yorką penktadienio vakare bal. 22 d. labai stipriai pakeičė VLIKą ir kitus "laisvinimo" veiksmus, kuriems per dvidešimt metų išmesta daug pinigų. Laisvinimo kovos vardu voratinkliui buvo sunaudota mažiau nei milijonas dolerių, -- kalbėjo paskaitininkas.

Jo nuomone, būtų buvę daug geriau, kad vietoje politinio žaidimo ir jame į balą išmestų tūkstančių, būtų išleistas geras informacijos centras.

Kada kova yra pradėdama vadinti, ką geriausia atveju, būtų galima pavadinti tik veikla, darosi negera, -- teigė B. Raila ir kvietė palikti išėjinius drabužius kitiems laikams.

SANTYKIAI SU LIETUVA

Paskaitininkas, kuris kalbėjo tema: "Kova už laisvę: "Kas tai būtų," užsiminė ir santykius su Lietuva. Šioje problemoje "mes išsigimėm" ir atsirado 2 poliai -- metimasis be atodailos į tokius santykius, arba sėdėjimas ir laukimas iki kol Vlikas ar kitos jėgos padės. Jis pažymėjo, kad visokie pasikalbėjimai su iš Lietuvos atvykstančiais nėra pavojingi ir be reikalo apie juos daug trukšmaujama. Tą mintį jis taip pat paryškino ir diskusijose.

Lietuvos laisvės byla, paskaitininko nuomone, galima padėti pažįstant Lietuvos ir sovietizacijos problemas, kur šiuo metu "pas mus yra chaosas ir pasimetimas." Jo teigimu, kultūrinės kūrybos ugdymu taip pat galima padėti lietuvių tautai išlikti ir pasirengti kovai.

Savo paskaitoje B. Raila

BRONY S RAILA

pacitavo kelis eilėraščius, pažymėdamas, jog eilėraščių citavimas nėra vien tik Lietuvos atstovo Washingtono privilegija.

Diskusijoje B. Raila bent iš penkių kalbėtojų gavo stiprios pylos už VLIKą ir kitų veiksmų nuvertinimą. Agromonas J. Bertašius B. Railą sulygino su Vienybės Girnakaliu ir prašė paaiškinti koks yra tarp jų ryšys. Paskaitininkas į šį klausimą pasisakė negalįs atsakyti.

Akademikas, Santaros veikėjas Genius Procuta paprašė paaiškinti paskaitininko iškeltą spaudos laisvę išelviijoje, nurodydamas faktą, kad kovo 19 d. diskusijos del santykių su Lietuva buvo laikurtoje spaudoje iškreiptai aprašytos, visai neprimant jokių attaisymų." Jeigu taip toliau bus, gali daugeli pasistūmėti į Vienybę," -- skundėsi G. Procuta. Ir į šį klausimą B. Raila nedavė tiesioginio atsakymo.

B. Railos paskaitą surengė Šviesos-Santaros federacijos Chicagos skyrius. Paskaitininką pristatė Valdas Adamkavičius. Klausytojų galėjo būti apie 150.

(eš.)

REPUBLIC LIQUOR STORE

JUOZAS BRUŽINSKAS
Vedėjas

322 Union Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EV 7-2089

Tel. TAYlor 7-9842

T H E

Arlington

ONA IR JONAS
VALAIČIAI
Savininkai

Restaurant

385 Arlington Avenue, Brooklyn 8, N. Y.

Trumpai

* Troy, N. Y. Home Bureau įsteigti kursai rankdarbiams. Juose mokoma nuo kilimų meno iki paveikslų piešimo. Tarp kitų, mokoma ir ukrainų tautinio meno: Snyder Lake Mrs. Charles Sager; Sycaway -- Mrs. Robert Jarvis; Melrose -- Mrs. J. Harrison Brandeau ir Mechanicsville -- Mrs. Senatte K. Ostrander. Kaip atrodo, retų moterų ukrainiškomis pavardėmis, bet savo tautinį meną skleidžia. Tose apylinkėse gyvena gana daug lietuvių. Ir lietuviškoms būty progos paskleisti savo tautos meną.

* Center of Applied Linguistics Washington, D. C., yra įstaiga, gelbstinti kitakalbiamis įsteigti mokyklose kalbų dėstymą. Dabar pradėjo kovoti už ukrainų kalbos įvedimą Kanadoje prof. J. B. Rudnickij, žinomas ukrainų mokslininkas Manitobos universitete, Ukrainų Kanadoj Mokslo Draugijos pirmininkas. Bal. 20-23 Laval universitete įvyko tarptautinis suvažiavimas, kuriame delegatai iš JAV, Kanados, Anglijos, Prancūzijos ir Vokietijos gyvai svarstė tų valstybių mokyklose įvesti daugiau kalbų. Mūsų veiksniai ir mokslo vyrai šioje srityje galėtų daugiau padirbėti lietuvių kalbai populiarinti ir sudaryti galimybių mūsų ir kitų jaunimui aukštosiose mokyklose įgyti lietuviškos žinių ir mokyti lietuvių kalbos. Dažnai mušame į sieną galva, ieškodami pačios kietiausios sienos, norėdami ją pramušti ir nieko nelaimime, bet, kai yra progų ne visada jomis pasinaudojame.

* Elta praneša, kad Vilniuje projektuojama statyti naują viešbutį; 24 aukštų dangoraižis -- 814 kambarių, 520 asmenims restoranu, plaukiojimo baseinu, keletu kavinų ir salių susirinkimams bei požeminiu garažu automobiliams. Būsiąs prabangiai įrengtas su tautiniu atspalviu.

* Dr. M. Anyšas ruošia istorinį veikalą apie Vytautą Aleksandrą -- Didįjį Lietuvos kunigaikštį.

gelių bibliotekų -- universitetų bei viešųjų skaityklų.

KNYGOS APIE LIETUVIŲ TAUTINIUS ŠOKIUS AUTORIS

Pats Beliajus, gimęs prieš 58 metus Marijampolės apskrityje ir į Ameriką atvykęs 1923 metais, yra išleidęs vienintelę knygą apie lietuvių tautinius šokius anglų kalba -- "Dance of Lithuania" (1950 m.). Taip pat parašė ir išleido 2 tomus "Dance and be Merry," į anglų kalbą išvertė lietuviškų pasakų ir išleido "The Evening Song" vardu. Jis suorganizavo ir vadovavo pirmajai lietuvių tautinių šokių draugijai Amerikoje -- "The Lithuanian Youth Society (1933 metais). 1935-36-37 metais jis Chicagoje surengė meno ir dailės parodas ir "šimtus kitų dalykelių."

Tęsiama 4 psl.

LITHUANIAN YOUTH SOCIETY taut. šokių grupė Washington, D. C. 1938 m. Pirmas iš dešinės klūpo grupės vedėjas dabartinis Vilties žurnalo redaktorius bei leidėjas Vytautas Beliajus.

Vytautas Beliajus ir jo darbai

EDVARDAS ŠULAITIS

Amerikos lietuvių tarpe turime įvairaus tipo žmonių: tokių, kurie mažai dirba, bet daug kalba ir reklamuoja, tokių, kurie daug dirba, tačiau apie jų darbus mažai žinome, nes jie yra tylūs ir nenori reklamos.

Iš tyliųjų tarpo kaip tik yra Vytautas Beliajus, kuris, kaip tautinių šokių specialistas ir tautinių šokių bei tautosakos žurnalo "Vilties" leidėjas bei redaktorius, yra plačiai žinomas ne tik Amerikoje, bet ir visame pasaulyje.

Kuomet užmezgliau su juo ryšius, norėdamas gauti medžiagą jo darbams atžymėti, Beliajus prie pirmojo savo laiško pridėjo tokią pastabą: "Meldžiu pražiuėti mano menką lietuvišką rašinėją; esu čia augęs ir bemokslis. V. Beliajus, be abejo, norėjo pastebėti, kad lietuvių kalboje jis yra tik savamokslis, nors šiaip jis, ypatingai savo srityje, prauugo ir daugelį labai mokyti žmonių.

Kai gavau nuo jo pirmąjį laišką (šiu metų kovo mėnesio pabaigoje), jis ką tik buvo grįžęs iš ilgos kelionės: mokytojavo Brigham Young Universitete (Provo, Utah), Sacramento, San Diego, Pomono, Los Angeles ir Yuma, Arizonoj. Sugrįžęs į savo gyvenamąją vietą -- Denver, Colorado, tuoj griežėsi redaguoti naują "Vilties" žurnalo numerį, kuris pasirodo 6 kartus per metus.

Čia užsiminėme apie "Vilties" žurnalą, kurio daugumas lietuvių, esamė tikri, nėra matę. Bet toks žurnalas jau eina beveik 25 metai, ir jo sukakties minėjimas bus pradėtas gegužės mėn. ir tęsis visus metus. Tai anglų kalba leidžiamas tautinių šokių ir tautosakos leidinys, kuriame telpa nemaža medžiagos apie lietuvius ir Lietuvą.

Buvo įdomu sužinoti, kaip atsirado "Viltis", kuri dabar pasiekia visą pasaulį. Apie šio žurnalo užgimimą pats Beliajus taip sako:

"Viltis" įsikūrė 1942 m. gegužės mėn. Fairhope, Alabamoje. Jį pradėjau leisti kaip "Service Letter" -- laišką kareiviams, mano draugams, kurie tuo metu kariavo Amerikos armijoje. Neturėdamas laiko visiems rašyti atskirų laiškų, pradėjau siuntinėti mimeografuotus. 1943 m. rugsėjo mėn. pradėjau šį laišką spausdinti spaustuvėje. Tuomet įvairiose vietovėse turėjom apie 325 skaitytojus. Laišką pavadinau "Vilties" vardu -- tai buvo mano viltis, kad karas greičiau užsibaigtų ir aš greičiau pasveikčiau (tuomet sunkiai sirgau džiova).

Po karo galvojau "Vilties" leidimą sustabdyti, tačiau draugai įkalbėjo, kad ir toliau tęsčiau tik kitu tikslu.

Norėjau leisti žurnalą anglų kalba lietuvių jaunimui, bet jokios paramos ir susidomėjimo lietuvių tarpe neradau. Todėl po kelių bandymų įpakelčiau į tautinių šokių bei tautosakos žurnalą.

Toliau pasiteiravome, kas Vilti daugiausia skaito ir kokias valstybes šis reto pobūdžio žurnalas pasiekia.

"Vilties" skaitytojais daugumoje yra senosios kartos ("Old Stock") amerikoniai. Jų kilmė: anglai, airiai, škotai, vokiečiai, žydai ir kt. Mažumoje yra: lietuviai, latviai, estai, albanai, kinai, arabai. Viltis yra daugiausia skaitoma Amerikoje; antroje vietoje -- Kanada, trečioje -- Izraelis. Toliau seka: Anglija, Čekoslovakija, Vengrija, Šveicarija, Japonija ir kitos šalys. Žurnalas pasiekia dau-

Japonų šokėjai šoka lietuvių taut. šokį Kalvelį Toky, Japonijoje.

Gausi mokslinė ir pedagoginė literatūra Lietuvoje

EDVARDAS ŠULAITIS

Salia grožinės literatūros leidimo, kurią keliais atvejais vienybėje vatzdžiai aprašė Vytautas Zalatorius, Lietuvoje yra išleidiama ir daug mokslinės bei pedagoginės literatūros. Ši literatūra (arba jos didėle dalis) galėtų dominti išsivijus lietuvius, kadangi joje užtikame tokiu veikalų (ypatingai lituanistikos, muzikos ar kitose specialiose šakose), kurių išsivijoje visai neišėina arba yra labai negausu. Padarius tam tikrą atranką, iš tėvynės gauta tokią literatūrą labai praverstų mūsų mokykloms, specialistams ir šiaip ja besidomintiems sluoksnams.

Pedagoginę literatūrą leidžia Šviesos leidykla, o mokslinę ir politinę -- Minties leidykla. Minties leidykla gavo pradžią iš Enciklopedijų, žodynų ir mokslo literatūros leidyklos, kuri 1949 m. susijungusi su Politinės literatūros leidykla, dabar yra žinoma Minties vardu.

Kaip praneša biuletėnis Naujos knygos (1966 m. nr. 1), Minties leidykloje šiuo metu dirba daugiau kaip 180 darbuotojų, tame tarpe 63 vyresnieji redaktoriai ir redaktoriai, 29 vyresnieji korektoriai ir korektoriai. Leidykloje yra 11 redakcijų, kurios ruošia, redaguoja, leidžia įvairių profilių, įvairių specialybių literatūrą. Visą leidyklą aptarnauja 5 įvairūs skyriai. Leidykla turi savo redakcinę ir meno tarybas, kurios sprendžia įvairių teminių planų sudarymo, leidinių meninio apipavidalinimo klausimus.

6 MIL. EGZ. PER METUS

Šis didelis kolektyvas per metus išleidžia iki 500 pavadinimų įvairių leidinių, kuriu apimtis apie 5000 spaudos lankų, o tiražas -- 6 milijonai egzempliorių. Tai gi kiekvieną dieną ši leidykla išleidžia daugiau kaip vieną maždaug 13 lankų (apie 200 psl.) knygą beveik 16,5 tūkst. tiražu. Leidykla dabar leidžia knygas ne tik lietuvių kalba. Tam tikrą dalį geriausių mokslo veikalų išleidžia rusiškai, o taip pat nemaža literatūros anglų, vokiečių, lenkų, ispanų kalbomis iš užsienio atvykstantiems turistams ir užsienio skaitytojams.

Ypatingai šlandien yra gausi žemės ūkio literatūra. Pirmasis pokario metais -- iki 1949 m. buvo išleista šios rūšies literatūros tik apie 40 brošiūrų ir knygelių, savo apimtimi nepastekusių nė 290 spaudos lankų. 1949 m. leidykloje įsteigta žemės ūkio literatūros sekcija ir metų laikotarpyje išleista apie 70 pavadinimų 380 lankų.

Šiuo metu žemės ūkio literatūros leidiniai nagrinėja žemės ūkio mechanizavimo, gamybos intensyvumo, atskirų kultūrų išvystymo, žemės ūkio pirmųjų patyrimo įdiegimo ir gamybą klausimus. Čia išleidžiama nemaža vadovėlių, kurių daug jau yra originalūs kūriniai (anksčiau apie 90% buvo verstiniai).

Iš naujausiųjų žemės ūkio literatūros darbų, Naujųjų knygų biuletėnyje (1966 m. nr.) užtikame 5. Tai autorių kolektyvo paruošti "Žemės ūkio mašinų praktikos darbai," V. Urbono -- "Pievagrybių auginimas," B. Kubiliaus -- "Zoohigienos sąlygų gerinimas gyvulininkystės patalpose," N. Karpovos, J. Kazokaičio, A. Meljaninkovo -- "Apmokėjimas už darbą laukininkystėje ir gyvulininkystėje dirbantiems tarybinų bei kitų valstybinių ūkių darbininkams," A. Bogusevičiūtės, M. Lukaitienės, O. Skeivienės -- "Imonių teritorijų ir cechų apželdinimas." Šių knygų tiražai siekia nuo 3 iki 10 tūkstančių.

15 METŲ RUOŠTAS VEIKALAS

Iš mokslinės literatūros yra pažymėtinas didžiulis (80 spaudos lankų) 5 Kauno ir Vilniaus medikų (dr. Vileišio, V. Astrausko, S. Bizilevičiaus, A. Vaitilavičiaus, S. Pavilionio) paruoštas lietuviškos "Medicininės terminologijos žodynas," kurio sudarymui pašvęsta apie 15 metų. Šis veikalas dabar yra redaguojamas ir bus greitai atiduotas spaustuvėn.

Iš spaudos išėjo A. Šuopio, J. Vosyliaus "Lotynų kalbos vadovėlis," skirtas medicinos institutams ir kitoms medicinos mokykloms. Šis vadovėlis aprūpintas chrestomatija, kur įdėtos lotynų grožinės literatūros ir medicinos mokslų klasikų ištraukos, lotynų-lietuvių ir lietuvių-lotynų kalbų žodynėliai.

Specialistui, be abejo, turėtų būti įdomi R. Baltrušio knyga "stambiamolekulinių junginių chemijos pagrindai." Knygoje supažindinama su stambiamolekuliniiais junginiais, pateikiami jų išskyrimo iš natūralių žaliavų būdai, nagrinėjami polimerų sintezės metodai. Be to, aiškunami polimerams būdingi fizikiniai-cheminiai reiškiniai ir jų cheminės reakcijos, pateikiama gana daug duomenų apie polimerus ir kopolimerus.

Iš mokslinės literatūros taip pat pažymėtinas "Lietuvių kalbos žodyno" VII-sis tomas. Šis tomas apima žodžius, prasidedančius raidėmis "L" ir "M." Tai geras šaltinis lietuvių kalbos istorijai, gramatikai, žodžių darybai ir ypač leksikologijai tirti. Tomas yra didelės apimties -- 60 spaudos lankų, nors tiražas gana mažas -- 5,000 egz. Tai norintieji išsigyti, turi paskubėti, nes šio leidinio, paprastai, greitai nebelieka.

M. K. ČIURLONIO MUZIKA

Muzikinėje literatūroje randame šiuos naujus leidinius: M. K. Čiurlonio "Styginių kvartetą" (Partitūrą), L. Povilaičio "Sonatiną fortepijonui," K. Kavecko "Na tai kas!," V. Burinsko "Akordeono pradžiamokslis" (papildytas ir pataisytas II-asis leidimas).

Apie M. K. Čiurlonio kurinį Naujos knygos taip rašo: "Vienas iš romantiškiausių M. K. Čiurlonio instrumentinės muzikos kūrinių yra jo styginis kvartetetas. Visi M. K. Čiurlonio muzikos gerbėjai išsigys ši gražiai įrištą, nedidelio formato leidinuką-suvenyrą. Paaškinimai lietuvių, rusų ir anglų kalbomis." Gaila, kad šio leidinio tiražas labai mažas -- tik 500 egzempliorių, tuo tarpu, kai "Sonatina fortepijonui" išleista 10,000 tiražu.

Gana gausu yra naujų politinio ir visuomeninio pobūdžio naujų leidinių. Tačiau šio pobūdžio leidiniai, atrodo, mažiausiai domintų išsivijus, nes tai komunistų partija, jos istoriją nagrinėjantieji veikalai, kurie gerokai vienašališki, nors tų šakų specialistams (ypatingai tiems, kurie gerokai vienašališki, nors tų šakų specialistams (ypatingai tiems, kurie rašo mokslinius darbus -- dizertacijas užsienio universitetuose) irgi yra neapsieinama literatūra.

Minties leidyklos, kurios nemaža išleistų knygų čia suminėjome, direktoriumi yra T. Butkus.

Elena Gramašauskaitė, mokytoja iš Urugvajaus laimėjusi Organizacion de Estados Americanos stipendiją. Ji išskrido į Meksiką, kur bus apie metus laiko.

LANKYTOJAI PRIE PIRČIŪPIO MOTINOS LIETUVOJE.

Viešas pareiškimas

LB Gage Parko (Apylinkės Valdyba sąryšy su Naujienose š. m. Nr. 75, 82 ir kt. pasirodžiusiais visuomenę klaidinančiais, tiesa nepagrįstais bei tendencingai iškreiptais aprašymais, pasirašytas įvairiomis slapyvardėmis dėl rengtos š. m. kovo 19 d. paskaitos: "Bendradarbiavimas su pavergta tauta," pareiškia:

1. Apylinkės Valdyba, sekama lietuviškojo gyvenimo vystymosi eigą, jau nuo seniau rengia kultūrinę popietes su įvairiomis paskaitomis. Ši kartą Apyl. Valdyba nutarė surengti paskaitą: "Bendradarbiavimas su pavergta tauta." Paskaitą savo sudėtyje neturi jokių bendradarbiavimo elementų su Lietuvos okupantu ar jo institucijomis, ką Apyl. Valdyba griežtai atmeta.

2. Paskaitininkai prof. Ged. Galva, dr. Z. Kekašius ir dr. T. Remeikis savo kalbų įžangoje svariais argumentais paneigė bet kokias bendradarbiavimo galimybes su Lietuvos okupantu. Paskaitininkai apžvelgė lietuvių tautos istorinį vystymosi procesą, nagrinėjo įvairias galimybes bei formas dėl mūsų išsivijios santykiavimo su pavergta tauta. Paryškino ir tai, kokia gali būti iš to nauda pačiai tautai ir mūsų išsivijai.

3. Apylinkės Valdyba yra priversta pasmerkti Naujienų slapukų pastangas už tendencingai iškreiptus ir tiesa nepagrįstus paskaitos aprašy-

mus, kuriais klaidinama visuomenė. Kartą prof. V. Biržiška spaudos slapukus pavadino "spaudos banditais," su kuriais reikia kovoti.

APYLINKĖS VALDYBA

MIRĖ KAZYS OBOLĖNAS

Balandžio 20 d. Peekskill, N. Y., savo namuose, tik 9 dienas pagyvenęs po išėjimo iš ligoninės, mirė žurnalistas Kazys Obolėnas.

Palaidotas bal. 22 d. Buvo gimęs 1898 m. gegu. 22 d. Degutiškėje, Daugėliško val. Švenčionių apskr. Spaudoje dirbo nuo 1920 m. Redagavo Trimitą, bendradarbiavo Mūsų Rytojuje, dirbo Kauno miesto valdyboje, redakavo Mūsų kraštą, buvo spaudos bendradarbiu užsienyje. Leido laikraštį Savaitę.

Vokietijoje bendradarbiavo Mūsų Kelyje, Tėviškės Garsė, Wiesbadeno Tremtinių Žintose ir Londono Britanijos Lietuvių. Dirbo VLK, Amerikos Balse. Amerikoje dirbo knygynė; vienu laiku yra buvęs Liet. Žurnalistų Sąjungos pirmininku.

Atsisveikinime su velioniu kalbas pasakė kun. dr. Dągys, V. Rastenis, J. Petrėnas ir J. Valaitis.

Nepaprastai pigios kainos

KELIONEI Į LIETUVĄ

ir kitas SOVIETŲ SĄJUNGOS dalis

KAINA TIK

\$518 į Vilnių ir atgal

(Nuo balandžio 1, 1966)

\$16.00 asmeniui už dieną - privatus kambarys su vonia (2 asmenys kambaryje).

RAŠYKITE arba SKAMBINKITE

COSMOS TRAVEL BUREAU

45 WEST 45th STREET
New York, N. Y. 10036
Telefonas: CI 5-7711

Beliajus

Atkelta iš 4 psl.

Idomu, kad Beliajus (amerikiečių tarpe vadinamas Vyts vardu) tautiniu šokių yra mokęs net 700 kolegijų ar universitetų studentams bei pramoginių centrų žmonėms 48 Amerikos valstybėse ir Kanadoje. Nuo 1959 m. jis gyvena Denver, Colorado (adresas -- V. F. Beliajus, Box 1226, Denver, Colorado 80201). Čia jo svarbiausias rūpestis yra Vilties žurnalo leidimas, kuriam reikia pašvęsti daug laiko ir lėšų.

LIETUVIŠKI ŠOKIAI PRIE PACIFIKO IR JAPONIJOJE

Beliajus gali papasakoti daug idomių dalykų. Daugumoje jo nuopelnų dabar Lietuviški šokiai šokami beveik visame pasaulyje, nekaltant jau apie Ameriką. Kuomet šių eilučių autoriui teko ilgesni laiką gyventi Washingtono valstijoje prie Pacifiko, tu vietovių amerikiečių spaudoje tekdavo matyti aprašymų ir nuotraukų apie tolimuose užkampuose, kur Lietuvų šelmų gal tik viena ar kelios tegyvendavo, šokamus Lietuvų tautinius šokius. Pasiteiravus, kas juos čia tu šokių išmoko, atsakydavo, kad nedidelis žmogus, vardu Vytilis.

Lietuvių tautiniai šokiai žinomi ir Japonijoje, kur japonai įsigijo ir Lietuviškų tautinių drabužių specializuojasi. Liet. tautiniuose šokiuose didelis skaičius universitetų. Šiuo metu Oxacos mieste Meksikoje viena grupė rengia Lietuvių tautinių šokių koncertą. Beliajus gavo iš jos laiška, kuriame sakoma: "kad jau pramokę Kubilą, Kalvelį, Dzūkų polką, Žlogelį, Sukčių, Jonkelį."

Pasiteiravome ir apie pačio Beliajus atėties planus ir jo pageidavimus Lietuvių visuomenei.

"Jokių planų neturiu." I'll cross the bridges as I come to them." Vilties išleidimas užima beveik visą mano laiką. Padėjėjų neturiu, nes nėra pinigų. Kuomet reikia siuntinėti žurnalą, pasikviečiu indėnukus, kurie yra mano vieninteliai talkininkai.

Būtų malonu gauti šiek tiek paramos iš lietuvių. Lietuvių tarpe yra didelis skaičius turtuolių, tačiau iš jų nėra vienas Vilties leidimo nėra parėmęs. Ir man tai didelė gėda prisipažinti. Po to, kai Draugo dienraštyje tilpo aprašymas apie Viltį, gavau laišku, bet ne su parama, su prašymais siuntinėti žurnalą nemokamai. Kuo aš galiu elgėtaujantiems žmonėms padėti, kuomet aš pats esu elgeta. Kada reikia surinkti apie \$1200 spausdinimo išlaidoms padengti, yra didelis vargas man pačiam."

NEW YORKO MĒRAS LINDSAY balandžio 25 d. buvo sukvietęs savaitraščių spaudos konferencijoje, kurioje jisai davė platesnį pranešimą apie šio didmiesčio finansinius reikalus. Šioje konferencijoje, įvykusioje City Hall, Vienybę atstovavo ir šių nuotrauką padarė Charles Binkins.

Kaip jau buvome pažymėję, šių metų gegužės mėn. bus pradėta minėti Vilties sibaibrinė sukaktis. Jau daug amerikiečių tautinių šokių grupių yra numatę žurnalo minėjimo datas. Iš šių minėjimų programų gautą peną jos skiria Vilties paramai. Ir keista, kad dar iki šiol ne viena lietuvių tautinių šokių grupė nėra nusistačiusi rengti Vilties ir Beliajus darbų paminėjimo. Liūdna apie tokius dalykus ir kalbėti, kuomet tūkstančiai dolerių leidžiami įvairioms mažavertėms demonstracijoms ir triukšmavimams, o Lietuvijos kultūros ir tikros mūsų šokių reprezentacijos darbininkai, ne tik cento gaillima, bet ir gero mosto bei žodžio venglama.

Vilties žurnalo užsiprenumeravimas (jo kaina tik \$3,50 metuose) yra vienas būdų paremti V. Beliajus užsiūmimus. Tikimės, kad šių eilučių skaitytojai j tai atkreips dėmesį.

* Cleveland, Ohio gyvenanti Stasi Barzduką, jo 60 m. amžiaus proga pagerbė jo bičiuliai. Ta proga paminėjo ir jo 40 m. visuomeninės veiklos sukaktį. Minėjimo komitete buvo Juozas Mionis, Milda Lenkauskienė, Vytautas Kamantas. Minėjime pagrindinę kalbą pasakė dr. Jonas Puzinas, sveikino J. Jasaitis iš Chicagos, V. Vygantas iš New Yorko, A. Zaporackas iš Detroito, Rytui Babickui diriguojant, Vyrų oktetas padainavo. Dar kalbėjo clevelandiečiai: J. Staniškis, kun. Zemaitytis, dr. A. Nasvytis, F. Eidimtas ir Valančiaus mokyklos vardu Balaitytė.

Muzikos programa Washingtone

Siluvos Paminklinės Koplyčios ir Lietuvių Religinio Kongreso Komitetų ruošiamame muzikos -- literatūros vakare Washingtone, Statler Hilton viešbutyje, š. m. rugsėjo 3 d. -- šeštadienį, ir ten pat rengiamame bankete, rugsėjo 4 d. -- sekmadienį, meninės programos atlikime sutiko dalyvauti sekantieji solistai: Prudencija Bičkienė, Roma Mastienė, Antanas Pavasaris ir Jonas Vaznelis. Šeštadienio chorinės programos atlikime sutiko dalyvauti New Yorko Vyrų Choras, vadovaujamas Vlado Baltrušaičio. Sekmadienio bankete chorinę programą sutiko atlikti Dainavos Ansamblis, padidintas Alice Stephens Ansambli ir Chicagos Vyčių Choru, diriguojamas Petro Armono. Tas pats choras, susidedantis iš maždaug 150 giesmininkų, solo partijoms išjungiant Prudencijai Bičkienėi ir Jonui Vazneliui, šventovėje ant vargonų giedos lotyniškas Juozo Naujallio "Vulnerum Christi" mišias ir atliks kitus kūrinius.

Jungtinis choras, susidedantis iš maždaug 500 giesmininkų, kartu su minia giedos bendruomeninius giedojimus žemai bažnyčioje ir keturišiais balsais bei unisonu sporto salėje, giedos religinius kūrinius, kuriems diriguos garbės dirigentas Aleksandras Aleksis, Vincas Maimaitis ir Algirdas Kačanauskas.

Abiejuose vakaruose solistams fortepionu akomponuos Aleksas Mrozinskas. Giedojimams šventovėje vargonais akomponuos Marija Mondeikaitė-Kutz. Vargonais solo gros šventovėje ir vargonais giedojimams akomponuos sporto salėje Vytenis Vasyliūnas.

Keturi iškilieji lietuviai kompozitoriai sutiko šiem dviem vakaram: sukomponuoti po kūrinių koncertine forma, solistams su fortepiono palyda.

Julius Gaidelis rašo muziką "Tikinčiųjų maldos" invokacijoms ir j jas atsakymams, pavieniams solistams ir solistų kvartetui su fortepiono palyda. "Svč. Mergelės Marijos Trilogiją" kuria sekantieji kompozitoriai: 1. JONAS ŽDANIUS rašo muziką Antano Jasmanto eilėraščiui "Juodbruvė mergaitė" (iš leidinio "Gruodas"),

mezzosopranui solo su fortepiono palyda. 2. TĖVAS BRUNO MARKAITIS, S. J., rašo muziką Kotrynos Grigaitytės eilėraščiui "Nenuženkn nuo akmens" (iš leidinio "Širdis Pergamente"), sopranui solo su fortepiono palyda. 3. JERONIMAS KAČINSKAS rašo muziką Elenos Tumienės eilėraščiui "Lietuvos Karalienė" (iš leidinio "Karaliai ir Šventieji"), bosui solo su fortepiono palyda. Be to, sekmadienio bankete bus pirmą kartą atlikta JUOZO GRUODŽIO kantata, parašyta Bernardo Brazdžionio eilėraščiui "Garbė Tau, Viešpatie," iš rinkinio "Per pasaulį keliauja žmogus."

* Delhi, Tillsonburg, Ont., Lenkų salėje Molnos dienos proga bal. 30 rašytojas Marius Katiliškis skaitys pasakaita.

WHITE HORSE Tavern

BARAS IR RESTORANAS
Duodami polaidotuviniai pietos.

PRANAS BRUČAS
Savininkas
86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.
Tel. Virginia 6-9519

PRANAS BRUČAS

WINTER GARDEN TAVERN Inc.

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)
Telefonas EV 2-6440

SALE VESTUVĖMS
ir kitokioms pramogoms.
Geriausias lietuviškas
maistas prieinamomis
kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

Lietuviai Advokatai

S. Bredis, Jr.
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
Tel. AP 7-7083

C. A. Voket
(Vokietaitis)
41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.
Tel. NEWton 9-6620

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ĮSTAIGA
Patarnauja perkant ir parduodant namus,
apdraudimo reikaluose, užpildant taksus.
ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU
Parduoda bilietus visomis susisiekimo
priemonėmis į visas pasaulio vietas.
MONEY ORDERS.

87-09 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world was established by Juozas J. Paukštytis in 1886, is published weekly (in June, July and August - bi-weekly); by Valerije Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. Telephone APplegate 7-7257. Editor: Salomeja Nackeliunaite; Managing Editor: Valerije Tysliava; Senior Editor: Vytautas Širvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edvardas Sulaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three week's notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts are subject to editing.

Mes

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Kiekvienos išeivijos likimas žinomas, nes istorijoje gausu įtikinančių pavyzdžių, o vyksmas jau pirštu į akis duria lietuvių išeivijai Amerikoje: senimas sensta ir išmiršta, jaunimas nueina savą nutautimo keliu, tautiniai idealai blanksta, o idealizmo energija įsilieja į kraštą, kuriame išeivija, nelyginant katilė tirpsta. Todėl pastarais metais ir stebime, kaip prieš 50 ar daugiau metų įsikūrusios lietuvių draugijos viena po kitos apsisprendžia likviduotis, nes nebeteri ateičiai vilčių, kokių turėjo, kai kūrėsi. Savo knygas uždarinėja net draugijos, susitelkusios kilnioms pastangoms sukurti mūsų parapijas. Šios, kad ir netausdamos, išlieka, draugijos — kūrėjai eina į kapus. Neseniai susilikvidavo net idealistinis mūsų katalikų Darbininkų susivienijimas. Mūsų didieji Susivienijimai šiemet mini 80 metų sukaktį, bet braška rūpesčiais apie tolimesnę ateitį.

Mūsų spauda irgi yra draugijos. Redakcijos tai konstitucijos ir prezidentai-pirmininkai, administracijos — tai centro valdybos ir raštinės; skaitytojai gi — nariai, kurie už duoklę-prenumeratą įvairiu laiku gauna įvairių laikraščių. Be materialinių, mūsų draugijos įstatuose įrašinėdavo ir idealistinių siekimų, pavyzdžiui, "palaikyti lietuviybę." Laikraščiai gi nuo pat pradžių grindėsi idealistiniais sumetimais. Materialistiniai tebuvo tik laipsniu, kiek siekė finansiniai išsilaikyti. Pirmasis Vienybės leidėjas, pavyzdžiui, laikraščio nepriteklis padengdavo iš krautuvės pelno. Laikraščio savininkai nesitikėjo susikrauti turtų, kokius, pavyzdžiui, jau sutelkė įvairios mūsų taupymo-paskolos bendrovės. Dėdės Šerno likimas įrodė, kad laikraštinkai (prieš Amerikos Social Security įstatymo priėmimą) net pensijų senatvei neužsidirbdavo.

Mūsų laikraščių šiandien daugiau kapuose negu gyvų. Tačiau keturi vis dėlto sulaukė 50 metų jubiliejus, o Vienybė net 80 metų! Tai įrodo, kaip taikliai Tėviškės Žiburių redakcija (pati tik 15 metų "senumo") pastebė: "Šie laikraščiai visuomenėje rado pagrindinių pozicijų ir buvo jos minčių reiškėjai." Bet jie "gimė ir augo pavojuose, vis grumdami si su finansų, technikos ir personalo kliūtimis." Grumiasi ir šiandien. Jų išlikimas betgi įrodo, kad visuomenėje vis randa nuoširdesnių draugų, negu besilikviduojančios šventų Jurgių draugijos. Spauda visuomenei dolerių nedalino, bet buvo "lietuviybės srovė, kuri, it kraujas, sklisdama po visą visuomenę, jos kūną penėjo." Srovei pakitus, pavyzdžiui, anglų kalbos spaudai išstūmus lietuviškąją, kūnas jau nebebūtų tas pats: jis jau būtų "išėjęs iš savo tautos."

Juo tolyn į ateitį, juo mūsų — "kas toliau su mūsų spauda"-didėja. Vienybė, kuriai, kaip ir kitiems jubiliejų sulaukusiems, reikiamu momentu nuoširdūs draugai vis suspėdavo suteikti finan-

Tęsiama 7 psl.

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

POLICIJA IR ISTORIJA

I. 1939 metais į atgautą Vilnių policininkai buvo parinkti didesnio ūgio ir stambesnio sudėjimo. Viena — tokia policija gražiai atrodė, antra — nepaklusniam piliečiui jau pati policininko išvaizda įkvepia paklusnumo. Vienas lietuvis Vilniaus geležinkelietis pasakojo šitokią istoriją. Jam teko dirbti su lenkais. Tie šaipėsi, kad lietuviai tyčia į policiją surinkę visus stambesnius vyrus, kad galėtų lenkus užimponuoti. Ir visus stambesnius ligi vieno atsiuntė į Vilnių. Kitose Lietuvos vietose, sako, beilko smulkūs kulniukai.

Nieko. Po kurio laiko vienas lenkų su anuo lietuviu buvo kažko komanduoti į Kauną. Atvažiavo ante. Kaune išėjo iš gelžkelio stoties.

-- Anava, -- sako lenkas.

-- Kas? Kur? Ką matai? -- klausia lietuvis.

-- Anava, ir čia didelis! -- rodo lenkas.

Mat, pamatė Kaune policininką. Stambų, aukštą, kaip mūrą. Lenkui buvo keista, kad ne tik į Vilnių atsiuntė, bet visur Lietuvos policija tokia.

Tiek apie išvaizdą. Lietuvoje galėjai būti kieno nors užpultas, galėjai ko nežinoti ir ieškoti, galėjai įvairių bėdų turėti. Bet jei pamatė policininką ir į jį kreipėsi, ar jis pats pastebėjo tavo sunkumus, -- tai jaus galėjai būti ramus, kad tikrai atsiradai taisybės saugotojo globoje.

Jei policija gausiai prabilų su savo įspūdžiais ir pergyventais atsitikimais, tai atkurtų Lietuvos gyvenimą gal net geriau už rašytojus.

II. Su malonumu skaitau buvusių Lietuvos policininkų atsiminimus ir manau, kad tai yra medžiaga Lietuvos istorijai.

Taip šiuos reikalus tvarkingai padėję, dabar imsimės kitokios su policija bylos. Prieš kuri laiką vienas, pasirodo, buvęs policijos šeimoms narys Naujienose rašė apie XV a. lenkų istoriką Dlugošų. Iš jo rašinio buvo matyti, kad jis yra ne istorikas, su Dlugošium pažįstamas tik iš vienos jo "Opera omnia" ištraukos vertimo į rusų kalbą.

Dabar vis labiau mūsų išeivijoje įsigyvenąs dėsnis "Visi kišasi į viską" iš tiesų yra viena iš kultūrinio nuosmūko priežasčių. Prieš kelis metus trupės kultūrininkų lyg ir

prėstas prieš vis labiau įsivyraujanti kultūrinį nuosmūki turi pagrindo. Atiduokime kas gydytojo -- gydytoju, kas inžinieriaus -- inžinieriu, kas profesionalo -- kiekvienam pagal paskirti. Emigracinės nuotalkos ir ilgametis kėtojimas ant politinės sekulomos atsiliepia jau ir menuose ir moksluose.

Mažvydo katekizme siūloma "pygus ir trumpas mokslas skaititi yr raschity." Daug kas šiais laikais mūsuose klaidingai galvoja, kad šio pigaus ir trumpo mokslo užtenka laikraštinkui. Aišku, laikraštinkas negali būti visų jo liečiamų temų pirmaeilis specialistas. Bet vis tiek į laikraštį rašyti, parafrazuojant Mažvydą, yra "brangus ir ilgas mokslas." Reikia praeitai didelio žinių bagažo, nuolat išsemiamo ir nuolat papildomo. Kas šį tą atsitiktinai apie koki nors dluogošų sužinojo, dar nereiškia, kad turėtų jau ta tema ir pats rašyti. O jei ir rašo, ma jį pikis, tenedaro tokių išvadų, kurioms reikia platesnių studijų.

Vienybės skaitytojai gal dar atsimena, kad anam Naujienų "istorikui" įkirtau. Įkirtas Naujienose pikta reagoavo, bet nieko naujo nepasakė, tad nebuvo ko su juo ginčytis. Gi IV.2 Naujienų numery, turbūt, jau kitas, nes vadinas Jonas Mažlukas, vėl prisimena aną Dlugošiaus istoriją ir piktinasi šitaip:

-- Reiškia, jeigu buvai policininkas, tai neturi teisės kitais klausimais prasitarti -- iš viso privalai tyliėti. --

O aš turiu pridėti:

-- Reiškia, padaryta bloga nelogiška išvada. Jei nesit gydytojas, tai neiškin apendicito operaciją, jei nesit istorikas, tai (ir t. t.). Jei esi policininkas, tai atiduok Lietuvos istorijai tuos turtus, kurie pas tave susikaupė per daugelį tarneybos metų. Jonas Mažlukas už "artimos praeties Lietuvoje įvykių nuotrupas" vertas didelės pagarbos. Bet jokios iš to nėra garantijos, kad jį reiktų gerbti ir už straipsnius apie Dlugošų, jei jį ir parašytų.

III. Linksmas nuteikia žintos, kad net rimtos draugijos susirūpino ... nustatyti Lietuvos valstybinės nepriklausomybės datą. Mat, 1918. II. 16-ji lyg per mažai įspūdinga. Kas čia tos kelios dešimtyms metų Mes turime neginčijamų įrodymų į daugelį šimtmečių.

Tęsiama 7 psl.

JANONIO SUKAKTIS

Vilniuje įvyko mokslinė konferencija, skirta pirmojo, kaip ten jį dabar vadina, proletarinio lietuvių poeto atminimui. Akademikas Kostas Korsakas pabrėžė šio jubiliejaus reikšmę Lietuvai, apibūdino Janonio vietą lietuvių literatūros istorijoje.

Po to kalbėjo buvęs Janonio draugas ir amžininkas. Jie papasakojo, kaip kartu su poetu mokėsi Biržų keturklasėje, o B. Kiukytė-Kriščiūnaitienė ir S. Brašiškis pasidalino atsiminimais iš mokymosi metų Šiaulių gimnazijoje.

Buvęs Janonio mokytojas Voroneže prof. Z. Zemačaitis pateikė keletą epizodų iš poeto gyvenimo, atsidūrus toli nuo tėvynės, J. Baliūnas-Baliūnčikas kalbėjo apie savo susitikimus su Janoniu, kai jis dąrbavosi Petrogrado moksleivių ir darbininkų tarpe. Po prisiminimų buvo skaitomi pranešimai. Tiesos laikraščio redaktorius filosofijos mokslų kandidatas G. Zimanas paruošė didelį pranešimą "J. Janonis -- internacionalistas. Kalbėtojas nurodė pagrindinius šaltinius -- tėvynės ir liaudies meilę, maitinusių Janonio internacionalizmą, išnagrino jo indėli į įvairių tautų darbininkų klasės konsolidaciją Rusijoje. V. Kubilius perskaitė mokslinį darbą tema "J. Janonis lietuvių literatūros moksle ir kritikoje." J. Petronis -- "J. Janonis lietuvių

poetinėje kūryboje." R. Mikšytė -- "J. Janonio kūrinų vertimai į rusų kalbą." K. Nastopka -- "J. Janonis ir latvių literatūra".

Poeto sukakties minėjimas įvyko Šiauliuose, Biržuose ir kt.

Julius Janonis nedaug suskubo parašyti per savo trumpą gyvenimą. Periodikoje pirmieji J. Janonio eilėraščiai pasirodė 1912 m., bet pirmoji poeto kūrybos rinktinė tebuvo išleista tik po tragiškos jo mirties. Tai "Valdilos Ainto eilės." Knyga paruošė ir redagavo V. Mickevičius-Kapsukas. Ji buvo išleista Voroneže 1918 m. Ten pat išėjo ir poeto prozos knygutė "Praelvis tautos šūlas," o 1920 m. eilėraščių rinktinio "Darbininkų giesmės" du leidimai.

Lietuvoje pirmieji Janonio "Raštai" buvo išleisti 1921 m. Vėliau cenzūra šią knygą uždraudė. Reikšminga publikacija "Juliaus Janonio jaunų dienų raštai" pasirodė Chicagoje 1925 m.

Plačiai paplito Lietuvoje Janonio kūryba tarybinu laikotarpiu. 1941 m. išleidiama jo "Raštai" -- pilniausias poeto kūrybos rinkinys. 1947 ir 1952 metais išleista J. Janonio "Rinktinė." Jo eilėraščiai masiniais tiražais leidžiami "Mokinto bibliotekos" serijoje, išleista iliustruotos poeto poezijos ir prozos knygutės vaikams. 1957

m. pasirodė "Raštų" dvitomis. Jame yra iki tol neskelbtų kūrinių, publicistikos, laišku.

Pastaraisiais metais J. Janonio eilėraščiai leidžiami gražiai iliustruoti mažo formato leidiniais. Knygos mėgėjų dėmesį patraukė suvenyrinis leidinys "Ave Vita"..., iliustruotas nuotainingomis V. Žiliaus graviluromis. Ši knyga buvo gerai įvertinta Tarptautinėje knygų mugėje Leipcige (VDR). Jubiliejui "Vagos" leidykla išleidiama poezijos rinktinė "Pūslėtosios rankoms." Keturi J. Janonio poezijos knygos išleistos rusų kalba. Atskiri jo eilėraščiai išversti beveik į visų Sovietų Sąjungos respublikų, o taip pat į bulgarų, kinų, lenkų ir žydų kalbas.

Pagausėjo literatūros apie poeto gyvenimą ir kūrybą. Ypač reikšminga yra Vytauto Kubiliaus monografija "Julius Janonis" (1962 m.). Daug naujų biografinių bei bibliografinių faktų ras skaitytojas "Literatūros ir kalbos" VIII tome, skirtame J. Janonui.

Nesyki tenka pastebėti, kad "naujieji" lietuviai visai nežino "senųjų" istorijos. Aną dieną Darbininke raginta Vyčiai ku nors pagerbti vieną savo vadų kun. F. Kemeši, bet šio pavardę užstipyrusiai bent šešiskart iškraipė į "Kmežis"!

STEBĖTOJO PASTABOS

Laisvės idealui pagerbti Amerikos paštas išleido seriją Laisvės Karžygių pašto ženklukų. Pirmas išėjo 1957 m., paskutinis 1961. Pagerbta: Pilipinas Magsaysay, pietų amerikietis Bolivaras, vengras Kossuth, argentinietis San Martin, čekas Masaryk, vokiečiai Berlyno burmistras Reuter, lenkas Paderewskis, italas Garibaldi, suomis Mannerheim, indas Gandi, Ukrainai amerikiečiai jau kelinti metai teikia kongresmanų ir senatorių paramą prašyti pašto valdybą išleisti šioje serijoje poeto Ševčenkos ženklą. Jiems pavykus, gal ir lietuviai panorėtų savo kuri tautietį atžymėti? Ką laisvės kovotoju -- simboliu parinkty?

Ar ir šią vasarą dažnai skaitysime spaudoje žinutes: Dr. X su žmona išvyko trijų savaičių atostogų Europon. Ten nusipirko automobilį ir aplankė Šveicariją, Vokietiją ir Angliją, o apie Vilniaus lankymą nei mikt?!

Anglai ir rusai vėl išsiskyrė, nesutarę dėl skolų. Perna turėjo du pasitarimus, šiemet vieną, nutysusi -- 3 savaites. Rusai, tarp kitko, reikalauja jiems atiduoti 16 milijonų aukso, kuris priklauso Lietuvai, Latvijai ir Estijai. Reikalauja ir 5 mlj. kitokių skolų. Anglai reikalauja veik 35 milijonų už Baltijos valstybėse konfiskuotą jų piliečių turtą. Būty puiku, jei prieš atiduodami

auksą, anglai išskaitytų užtikrintas pensijas Balučiui ir kitiems pabaltiečių diplomatams.

Amerikiečiai lenkai turės progą pamatyti kultūrinį "mainų" pagrindu Lenkijoje susuktą filmą "Jadą goscie, jadą" (Svečiai atvažiuoja), kuris buvo rodomas 5 dienas Bayonne, N. J. Joje vaidina Michigane gimęs amerikietis lenkas aktorius Mitchell Kowal, kuris filmą ir vežioja po lenkų kolonijas.

ALTO pirm. inž. A. Rudis amerikiečių pobūviui Washington ALTą pristatė kaip "An American civic organization against Communist expansion -- unted for the restoration of Lithuania's freedom."

London Times literatūros priedas skelbia, kad Pantheon leidykla išleidusi amerikiečio lietuvio "science fiction" apysaką "The Furluos Future."

Paskelbti Sovietijos parlamento -- Aukščiausio Sovieto rinkimai. Į "Atstovų Rūmus" Lietuvai duota 10 atstovų (po vieną nuo 300,000 gyv.), į "Senatą" -- 32 (pirmiau turėjo 25).

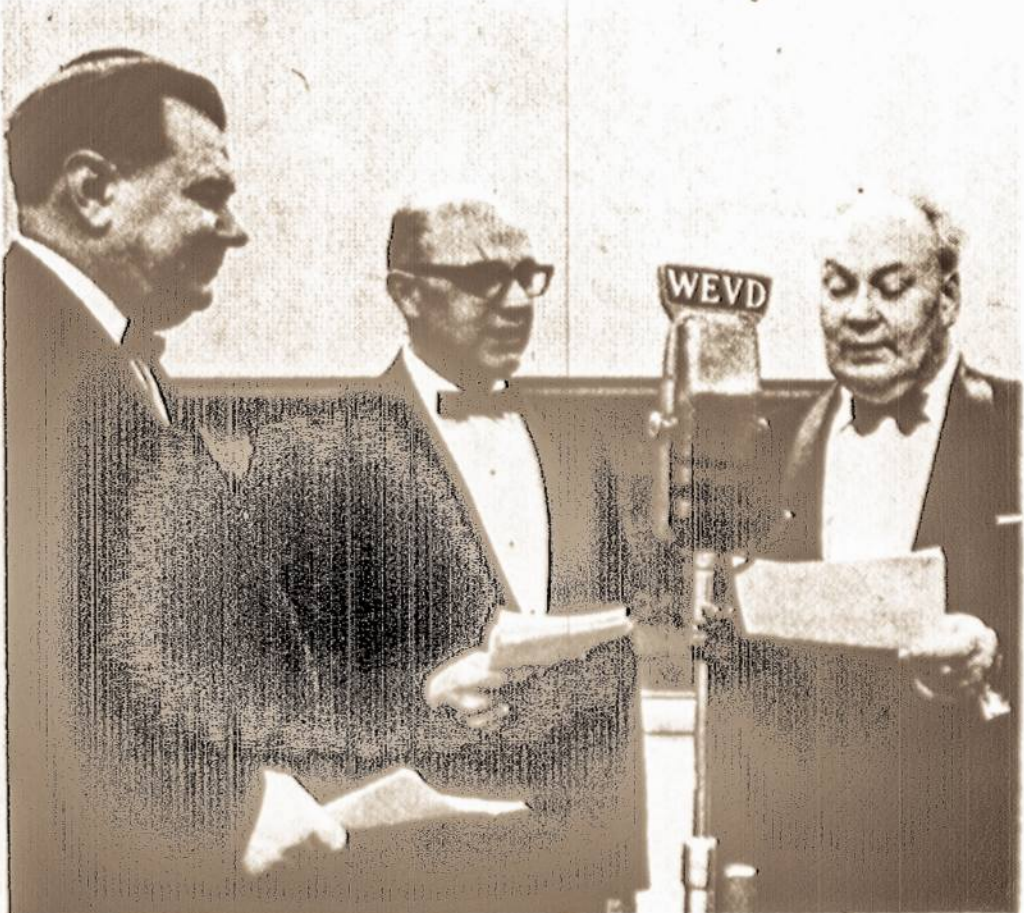
Turime ir tokio jaunimo, D. Kuleisus (iš Maynard, Mass.) buvo vienas 8 klierikų, pašalintų iš šv. Jono katalikų kunigų seminarijos už ruošimą protestų prieš rek-

toriaus "sąvauaę." Seminarijai paskirtas naujas rektorius, ir priimti 7 klierikai studijuoti kitur, bet ne Kuleisus. Petras F. Grigonis gi (40 metų amžiaus) areštuotas Bostone už dalyvavimą su 20 metų jaunais vyrųkais proteste prieš "draftą" ir karą Viet-Name. Jis gavo 20 dienų kalėjimo.

Amerikos laivyne 30 metų chirurgo ištarnavęs dr. Matthew J. Bachulus įrengė Bowdoin kolegijoj (Brunswick, Maine) stipendiją lietuvių kilmės studentui. Tai padarė savo motinos ir brolio atminimui (Antanina Kunigonis-Marcinkevičius). Jis pats tą kolegiją baigė 1920 m. ir nuo 1955 m. yra išėjęs pensijon.

Siluvos kopytėlei Washingtono katedroje sienoms mozaiką paruošė dail. V. K. Jonynas, luboms ir altoriui dugnus A. Elskus, o skulptūras -- V. Kašuba. Iškilimėse dalyvaus mūsų vyskupai Brazys, Salatka ir Brizgys ir popiežiaus delegatas Washingtono, bet, rodos, nedalyvaus joks amerikietis kardinolas.

Vietoje mirusio K. Bielinio ir į Švediją gyventi nusikėlusio K. Čeginskio Lietuvos Laisvės komitetas parinko prof. J. Puziną ir Keleivio redaktorių J. Sondą. Komitetas išlaikomas amerikiečių pinigais. Elta kažkodėl

TRYS RACIO DIDIEJI - muzikas Algirdas Kacanauskas, prof. Jakubas Stukas ir Jonas Valaitis WEVD radio stotyje perduoda sukaktuvine programą. Narkėliūnaitės nuotrauka

skelbia melą, būk jo nariais tegali būti Lietuvos piliečiai.

50 metų sukakčiai Draugas paskelbia, ką spausdino prieš pusę šimto metų. Aną dieną prisiminė, kad 1916 m. katalikų Taryba nutarė "į okupuotą Lietuvą pasiųsti kun. dr. V. Bartušką ir dr. J. J. Bielskį," nes "nelaimė, iš ten neturime žinių." Dabar Draugas pasitenkina žiniomis iš cenzūruojamos Lietuvos spaudos, todėl nei negalvoja (ir neragina) ką nors pasiųsti "į okupuotą Lietuvą."

Maskvoje išėjo 178 psl. A. M. Nekričo knyga "1941.-22 jūnia" (1941 m. birželio 22) kurios 50,000 egz. skaitytų tų tų išgraibstė, mokėdami po 30 kap. Mat, pajuto, kad joje yra dalykų, ikšiol cenzūros sleptamų. Stalin-Hitlerio susitarimą Ne-

kričas dalo į 3 tarpsnius. Lietuviams įdomus autoriaus teisinimas Baltijos pagrobimo. Sako: "Prancūzijos kritimas mums visiems buvo nemaldni staigmena, nes vokiečius iškėlė vienintele kariška pajėga Vidurio ir Vakarų Europoje." Stalinas tuojau suskubo inkorporuoti Baltijos valstybes ir Besarabiją.

Lietuviui įdomus ir kito ruso -- N. G. Kuznecovo pareiškimas straipsnyje "Pered voinoi" (Oktiabr žurnale, nr. 8), Rašo: "Dėl 1941 metų kariškų nepasisekimų kaltas Stalinas, bet yra ir kitų kaltininkų. Pavyzdžiui, Baltijos karo apygardos vadas, kelios dienos prieš puolimą, mane tikino, būk Raudonoji Armija vokiečių niekadous neprileistanti Rygos nei uodo snapu pauostyti. Bet -- į Rygą vokiečiai įžengė 3 dienas po puolimo!"

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta iš 6 psl.

Neaiški, kada senoji Lietuvos valstybė susidarė, 1251 m. -- maždaug patikima Mindaugo krikšto data -- ar 1253 m. -- kiek neaiški Mindaugo vainikavimo data -- vis tai nėra valstybės pradžia, o tik gal kažkas panašaus į "grand opening." Graži būtų Saulės mūšio data, 1236 m., bet ir ji terodo, kad valstybė gyvavo jau anksčiau. Kryptama į 1219 metus, bet tada lietuvių vardu sutarti rašėsi net 21 valdovas.

Daug kas dar atsimeina Lietuvos istorijos mokėsis iš Prano vadovėlio, kur buvo mini valdovai, vėliau iš istorijos vadovėlių išnykę: Palemonas, Prutenis ir Vaidevutis, Kernius ir Gimbutas, Borkus, Kūnas, Spera, Ringaudas ir kt. Tie vardai nebuvo Prano išgalvoti, tai buvo medžiaga iš per kelis šimtmečius kursavusių kronikų, legendų, knygų ir pn. Naujoji nepriklausoma Lietuva vėliau apvalė istoriją nuo fantazijomis paremtų ir tikrovės neatitinkančių legendų. Faktais paremtos istorijos kūrime mums nuspelnė ir kitataučiai istorikai.

Apstotata prie Mindaugo, kaip Lietuvos valstybės kūrėjo. Visiškai pilnai istoriniai tyrinėjimai negausios anų laikų medžiagos dar nebuvo išsėmę, bet bent jau stambmenoše sensacijų nebuvo laukiama. O visgi verti dėmesio ir prieštindauginiai laikai. Dar Vulfstanas (IX amž.) praneša, kad "atsčių žemė yra labai didelė, ir joje yra daug pilų, ir kiekvienoje pilyje yra karalius." Lenkai vėliau kartą gyrėsi mūšyje sumušę jotvingius ir užmušę net 40 jų karalių! Mindaugo amžininkė Eiliiuotoji Livonijos kronika sako, kad ir Mindaugo tėvas buvęs didelis karalius, nors nepasako jo vardo:

din vater was ein kunic groz,
ble den ziten sinen genoz
mochte man nicht vinden (6382-4 eil.)

Kronikomis galima įrodyti Mindaugo tėvu buvus Ringaudą, bet kronikomis galima įrodinėti Mindaugą kilus iš Polocko kunigaikščių, ir jo tėvas buvęs Movkoldas (Voskr. Poln. Sobr. VII, 164).

Tai štai kokios tų amžių miglos, kuriose skepta Lietuvos valstybės pradžia. Apte visokių Palemonus, ir kitokių Kernius nėra nieko tikro. Jau Šarūnas ar Gražina su Živile yra daugiau istoriškai, kaip anie, kurių vardus dar vis šen ten pastebime istorijose.

Už tai įdomus Algirdo M. Budreckio straipsnis Dirvoje "Kada buvo įkurta Lietu-

vos valstybė?." Straipsnis gausiai papuoštas priešmindauginių Lietuvos valdovų atvaizdais. Tie atvaizdai jokio istorinio pagrindo neturi. Jau vien jų panaudojimas kelia įtarimo, kad A. M. Budreckio straipsnis nėra iš rimtųjų. Čia nurodoma, kad Mindaugo tėvas buvęs Ringaudas, o senelis -- Algimantas.

Kadangi Budreckis Lietuvos istorijoje at rado daug ką jau seniai numesto ir išmesto, tai vėl tu vardu ir išvadų į istoriją gražinimą turėtų paremti kokiais naujais, ligi šiol nežinotais šaltiniais ar bent samprotavimais. Deja, jokios paramos jis ir neteško. Todėl belieka iš autoriaus laukti papildomus studijos arba jį apkaltinti neproduktingu laiko leidimu ir laikraštinto popieriaus darkymu.

Labai galimas daiktas, Lietuva yra žymiai senesnė už Mindaugą ir turėjo daug karalių (tokių, kaip Vulfstano pasakojimuose). Lietuvoje yra dabar žinoma apie 700 piliakalnių. Galimas daiktas, kad ant kiekvieno iš jų buvo po pilį. Galimas daiktas, kad kiekviena pilis turėjo po karalių. Ir gal vienas iš tokių karalių buvo Lietuvos karalius. Kaip iš 1219 metų sutarties matyti, gal Lietuvos vardu veikė ištisa tokių karalių grupė, kelios karalių giminės.

Galima užtikrinti, kad joks istorikas šių senų karalysčių istorijos neparašys. Bet archeologai nesunkiai gali nuvesti dar bent tūkstantmetį į ankstesnius laikus. Tik žinoma, nenustatys jokių valstybės susikūrimo ne tik dienų ar mėnesių, bet nei metų, net nei šimtmečių. Dabartiniais mūsų visokių "minėjim'u" rengėjams teks susigyventi su mintimi, kad čia nieko negalima padaryti.

Nepriklausomoje Lietuvoje buvo surasta gera išeitis: senąją Lietuvą minėti didinga ir tragiška rugsėjo 8-tąją, Vytauto Didžiojo nepavykusio karaliūm vainikavimo 1430 m. diena. Kas siūlo šį sprendimą peržiūrėti, visų pirma turėtų pradėti nuo tinkamesnės datos pasiūlymo.

O dėl Lietuvos ateities, tai reikty kuo greičiausiai išsiaiškinti, kas iš priaugančios kartos rengiasi būti Lietuvos istoriku (ne tarybinu, bet tautiniu istoriku). Jei tokio žmogaus neatsirasų arba atsirastų tik koks vienas, tada... tada reikty kitaip giedoti, kaip lig šiolei.

Vieną labai graudžią gadzinką priderėtų užtraukti net ir Jaunimo Kongrese.

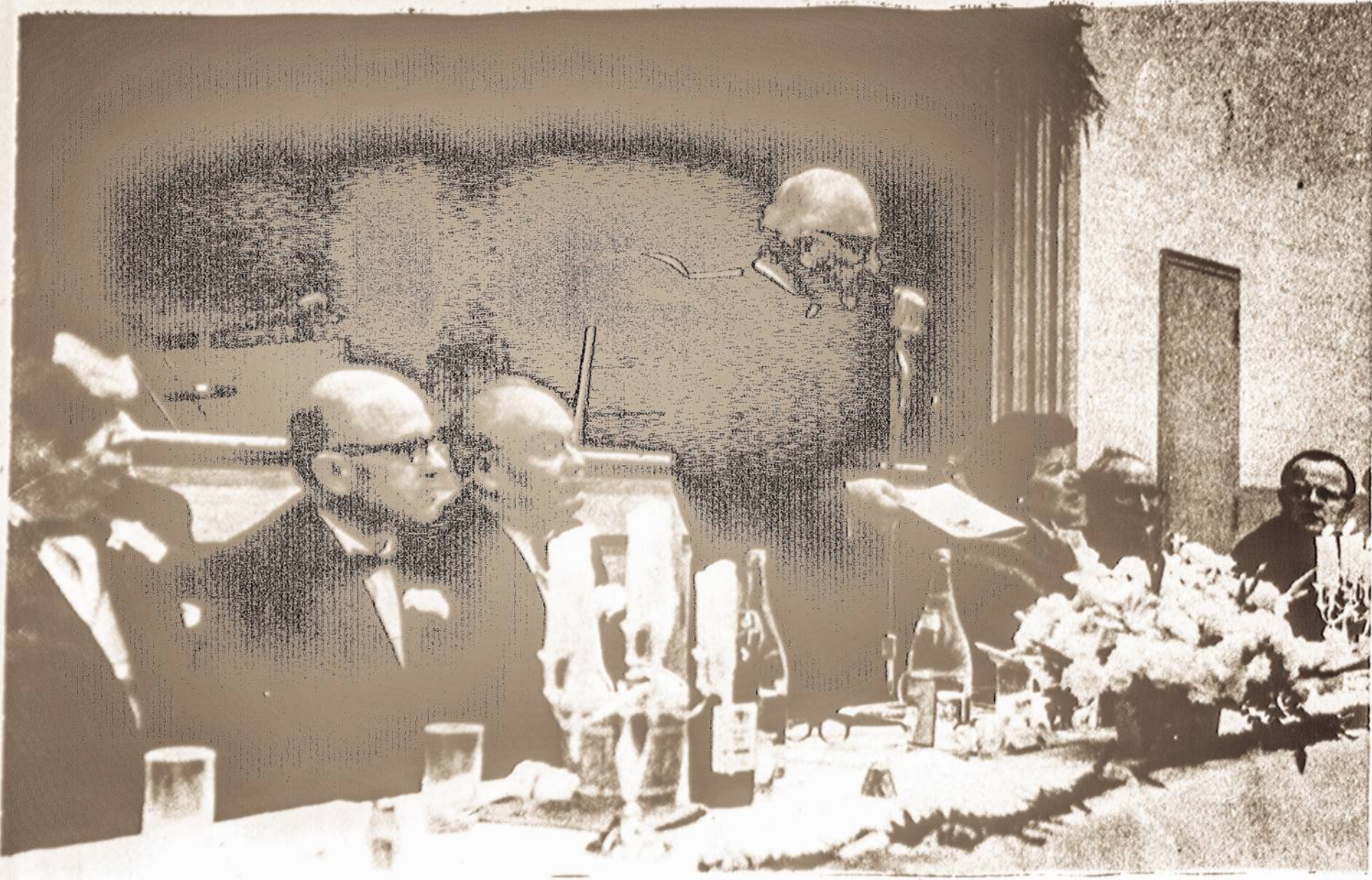
Mes

Atkelta iš 6 psl.

sinę paramą, stovi kita problema, trumpai nubrėžta pareiškimu 11 nr.: "Leidėjos sveikatai sunegalavus, neišėjo kovo 31 ir bal. 7 d. d. laidos." Vienybinkams, tat, stoja uždavinys "palengvinti Vienybės leidimo našta V. Tysliavienei, kuri jau penktus metus po vyro mirties rūpinasi laikraščio leidimu." Leidimo sąlygas žinantieji tiesiog stebisi leidėjos išterve, kuri puikiai atspindi amerikiečių labai gerbiamas privatinės iniciatyvos ir nuosavybės tradicijas. Tačiau pribrendo valanda iniciatyvą išplėsti platesniam būreliui, norint lengvinti, kiek galima, leidimo našta, nes Tysliavienė šiuo metu yra toks pats devynių amatų žmogus, koku buvo jaunas Jonas Šliūpas, pradėjęs 1885 m. Amerikos lietuviams leisti Lietuviškąjį Balsą -- dr. Basanavičiaus Aušros Amerikoje atspindį.

Šią atspindžio rolę palaipsniui Amerikoje perėmė ir pasiėmė Vienybė, siekdama, kaip Basanavičius Aušroje, apjungti visus geros valios sąmoningus lietuvius tautos reikalams. Amerikos lietuvių dar nėra pasiekę išeivijos likimo galo, nors į jį iš lėto žingsniuoja. Todėl Vienybės vaidmuo dar nebaigtas. Basanavičiaus Aušrą nukirto to meto mūsų visuomenėje prasidėjęs susiskirstymas partijomis ir ideologijomis. Šitoks pasiskirstymas gal buvo mūsų kultūros pažangai reikalingas ir būtinas. Amerikos lietuviams ideologiniai sumetimai jau darosi žalingi. Išeivijoje turėtų vyrauti vienas tikslas: iki paskutiniųjų būti atkakliais lietuviams! Tokiu būdu, visi lietuvių, kurie vienu ar kitu būdu padeda Vienybei turėtų žyguoti į tolimesnius jubiliejus, sąmoningai eiti šio momento išeivijos pareigas!

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo programos 25 m. minėjimo vakarienoje Newark, N. J. Iš k. į d.: muzikas Algirdas Kačanauskas, prof. dr. Jokūbas Stukas, Jonas Valaitis, kalba prel. Jonas Balkūnas, Seton Hall universiteto rektoriaus dr. R. Senkier žmona, Newarko šv. Trejybės lietuvių par. klebonas prel. J. Kelmelis ir kun. dr. S. Valiušaitis.

Bankieto programos dalyvis solistas Liudas Stukas.

Dvi mamytės ir dvi dukrelės: M. Mėlinytė, V. Mėlinienė, E. Kidzienė, E. Kidziūtė.

DALIS PUBLIKOS "LIETUVOS ATSIMINIMŲ" RADIO PROGRAMOS MINĖJIME NEWARK, N. J. NUOTRAUKOS S. NARKĖLIŪNAITĖS

LIETUVOS ATSIMINIMŲ RADIJO PROGRAMOS 25 METŲ SUKAKTIS

LIETUVIŲ RADIO REIKŠMĖ LIETUVIAMS

Rašo JONAS VALAITIS

New York -- New Jersey -- Connecticut ir dalyse Pennsylvania valstybių, kur girdima WEVD radio stotis AM ir FM bangomis, lietuvių gyvena 100,000. Ne visi tie lietuviai registruoti lietuviais. Jokūbas Stukas, jo brolis Liudas, šių žodžių rašytojas, pusė Rutos narių ir pusė klausytojų -- Amerikoje gimę ir tuo būdu, registruoti kaip amerikiečiai, ne lietuviai. Bet mes visi radio, spaudos ir draugijiniame darbe, kaip lygtai visose lietuvių dainos ir meno srityse dalyvaujame kaip lietuviai.

Kiek klausytojų per 25 metus ši radio programa įsligijo? Tikriausiai pusę visų čia gyvenančių lietuvių. Šalia jų, programos klauso ir daug nelietuvių, ypač lenkų, kadangi jų programai pasibaigus prasideda mūsų valanda. Lietuvos atsiminimų programos klauso nuo dešimties katalikų iki kairiausių pažūrų, save besivadinančių "pažangliaisiais."

Ši tirstai apgyventa lietuvių dalis turi tiek lietuvių, kiek jų yra Chicagoje ir jos apylinkėse. O Chicago -- tai pati didžiausia lietuvių kolonija pasauly, išskyrus Lietuvą. Ir Lietuvoje lietuvių daugiau gyvena tik Vilniuje ir Kaune. Visi kiti Lietuvos miestai mažesni.

New Yorko -- New Jersey lietuvių radio šeima dar senesnė nei dabartinė jų radio valanda. Jos pradžia bene bus 1929 m. Seniausiaji radio programa lietuvių kalba Amerikoje yra Margučio Chicagoje. Tos programos įsteigėjas komp. Antanas Vanagaitis, atvykęs į Brooklyną su Juozu Olšausku, adv. Antanu Olu ir Juozu Bačiūnu, Vienybės redakcijoje prisipyrę ragino mus pradėti ir šioje apylinkėje radio programą. Ją pradėjo A. Žilinskas iš WMBQ radio stoties Williamsburgho sekcijoje, kur tada gyveno didžiausiaji lietuvių dalis. Programa tęsėsi vos keletą savaitių. Vėliau programą vedė Jonas Dumčius. Po to įsisteigė Vincas Matusevičius, Petras Mačiulis, Pr. Dulke, Jonas Valaitis, Juozas Ginkus, Juozas Tamas - newyorkiečiai, Juozas Ratkus, Jonas Giraitis, Stasys ir Ona Počiai - newjersiečiai. Programas turėjome kasdien rytais, popietėmis, vakarais iš įvairių stočių: WMBQ, WWRL, WCNW, WHOM, WBNX.

Prieš 25 metus Jokūbas Stukas čia programą pradėjo iš WEVD. Vieną radio programų vedėjai vienas kitam

KONCERTŲ ŽVAIGŽDĖS

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" programos vedėjas prof. dr. Jokūbas Stukas sukaktuvines programos metu bal. 23 d.

"Lietuvos Atsiminimų" 25 m. sukaktuviniame koncerte bal. 24 d. dainuoja solistas Algirdas Prazis. Akompanuoja A. Mrozinskas.

SVEČIAI "LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo sukakties bankiete. Iš kairės - Julius Paknys - Schuyler Savings and Loan Association prezidentas, M. Katiliene, M. Pakrienė, J. Katilius ir kt.

PROGRAMOS DALYVĖ SOLISTE LIOMĖ JODYTĖ.

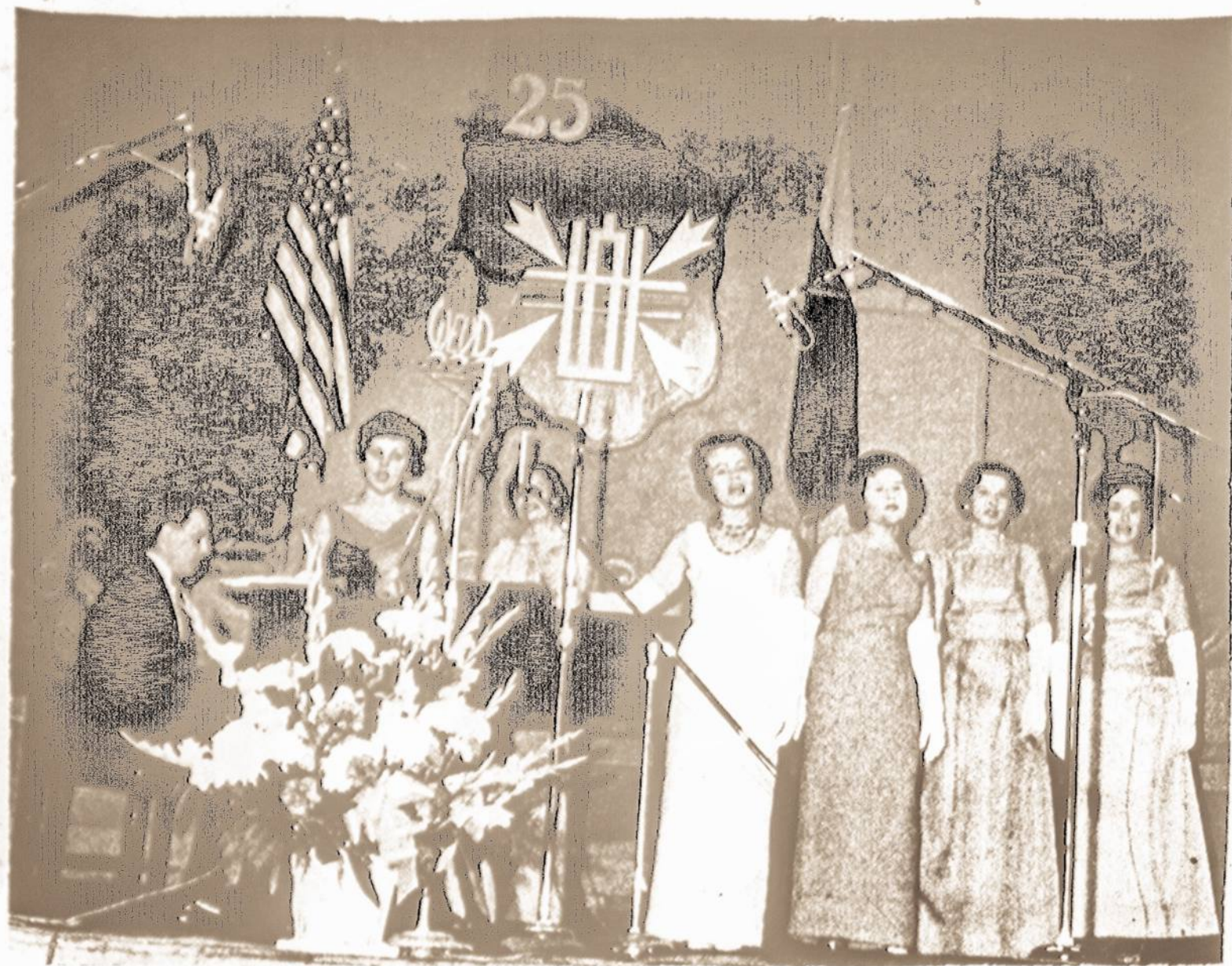
Iš k. į d.: Rosa Basile, K. Jakavonienė, kun. Pocius, Darbininko administratorius Tėvas Petras, Agnė ir Vincas Borey, leva ir Albinas Trečiokai, K. Jakavonis ir Vaclo Alksninis.

NUOTRAUKOS S. NARKĖLIŪNAITĖS

Linksmosios dalies programos atlikėjai "Motiejus ir Timotiejus" - aktoriai Alfonsas Petrutis ir Vitalis Žukauskas.

DAINININKO LIUDO STUKO naujai suorganizuotas moterų ansamblis dainuoja "Lietuvos Atsiminimų" radio programos sukaktuviniam koncerte Webster Hall New Yorke balandžio 24 d.

IRENA VEBLAITIENĖ, "Lietuvos Atsiminimų" radio koncerto pranešėja.

S. Narkėliūnaitės nuotraukos

DAINUOJA RŪTOS ANSAMBLIS, vadovaujamas muziko Algirdo Kačanausko radio sukaktuviniam koncerte.

Railos kalba New Yorke

Balandžio 23 d. trumpam vizitui stabtelėjo čia 17 metų nebuvęs Bronys Raila. Jis atvyko skaityti paskaitos apie kovos už laisvę sąvoką. Tą paskaitą sekti ir ją perprasti nebuvo jau taip lengva. O tai todėl, kad tą stropiai paruoštą žodį puošė geras pluoštas poezijos ir šiaip visokios kalbos įmantrybės. Pats Raila šį savo susitikimą apibūdino kaip pasikalbėjimą dvasios ir sielos plotmėje.

Tačiau pačios pamatinės mintys buvo gana aiškios. Gilus tikėjimas lietuvių tauta yra Broniui Railai esminis dalykas. Tai, sakytum, pa-

grindinė prielaida, kuri jam padeda atsakyti į eilę kitų klausimų. Jo nuomone, mūsų tauta yra išmokusi laviruoti bei prisitaikyti prie sąlygų, tačiau savo branduolyje ji yra atspari ir visiškai nesulaužyta. Reikia tik suvokti šitokios liaudies dvasinį turinį, visoje jo apimty. Kelyje į laisvę Raila ir remiasi tos nesulaužytos tautos valia ir jos pastangomis.

Aukštai vertindamas tautos dvasinį turinį, Raila atsiskakė kovą už laisvę suprasti vien tik politiška. (Bendrai, jis padarė keletą aštrių pastabų išsivijus politikams. Jis norėjo politikus sugrąžinti prie tikrovės, nuherojindamas juos ir jų pastangas. Raila siūlė politinės veiklos nevadinti "žygiais" ar "kovomis." Tokiems didelėms dalykams išsivija dar net nesiruošiant. Be to, klausė Raila, kaip gi pavadintume tikras kovas ir tikrus žygius, jei jie kada nors prasidėtų? Dalykus dera vadinti tikrais vardais). Laisvinimas, Raila sakė, nėra tik politikavimas ar politinė kova. Žmogiškoji kokybė ir kultūrinės kūrybos ugdymas yra tolygiai svarbūs. Išsivijos tikslas, tad, tiesti tiltus į lietuvių tautos dvasinį pagrindą.

Svarstydamas ryšių su Lietuva galimybes, Raila išsivijoj matė dvi kraštutines, nepriimtinas grupes: vieną, praradę tautinės laisvės viziją, ima priešui talkininkauti, o kiti nemato jokių santykiavimo galimybių ir nieko nedaro. Pačiam gi Railai bendravimas su Lietuva atrodo būtinas. Nors savo nusistatymo ir siūlymų išdėstyme jis stokoje aiškumo ir konkretumo, Raila betgi manė esant reikalinga turėti rezis-

tencijos doktriną ir tada patiems bandyti numesti savo tiltus į Lietuvą. Kito kelio nėra, — sakė svečias iš Los Angeles.

Railos kalba buvo "Veidu į Lietuvą" ciklo pabaiga. Tą paskaitų eilę rengė Santaros Šviesos Federacijos New Yorko skyrius. Railos paskaitai į Carnegie Endowment susirinko apie 85 asmenis.

L. SABALIŪNAS

NAUJA JAV LIET. STUDENTŲ SAJUNGOS VADOVYBĖ

Išrinkti nauji CV-os nariai, kurie pasiskirstys pareigomis: Kęstutis Paulius Žygas, Bostonas; Antanas Saulaitis, Bostonas; Kazimieras Šnieška, Bostonas; Stasys Rastonis, Providence; Rimas Gulbinas, Ohio; Petras Rimvydas Vainius, New York; Algis Rukšėnas, Illinois.

Kontrolės komitiją sudaro: Ramunė Kubiliūnaitė, Clevelandas; Eglė Augustina- vičiūtė, Clevelandas, ir Rimantas Vaitėnas, Clevelandas. Garbės teismas sudarytas iš detroitiešių: Vidas Karvelis, Rimantas Griške- lis ir Žibutė Zaparackaitė.

* Užtvanka prie Marijampolės, dabar Kapsuku vadina- mos, projektuojama prie Sešupės apie 6 kilometrų ilgu- mo, pusės kilometro pločio. Projektas gaminamas hidro- techniku Rizgello, Grigello, Juškos, Briedžio, Kedžio. Darbai pradėdami bal. geg. mėn. Užtvanka reikalinga augančio miesto vandeniui teikti.

Amerikietės Lietuvaitės Filmas Apie Lietuvą

Pamatykite šį įspūdingą filmą; žinokite, kaip atrodo Tarybų Lietuva

Advokatė Stefanija Masytė iš Detroit, Mich. Rodys šį Filmą

Advokatė Masytė lankėsi Tarybų Lietuvoje 1965 metais ir nufilmavo garsųjį "Dainų ir šokių Festivalį," kuriame skaitlingai dalyvavo ir amerikiečių lietuvių, kaip turistų ir dainininkų.

Kviečiame vietinius ir iš apylinkės dalyvauti.

***

Ivyks šeštadienį

Gegužės 28, 1966

Pradžia 7-tą val. vakaro

Įėjimui auka — \$1 asmeniui

SCHWABEN HALL

474 Knickerbocker Ave.

Brooklyn, N. Y.

***

Ray's LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIŪNAI

Įvairiausi amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 Lefferts Blvd., Richmond Hill, N.Y.

Tel. Virginia 3-3544

SPORTAS

Edvardas Sulaitis

Po 10 metų Chicagos Neris vyrų krepšinio komanda vėl įkopė į aukščiausiąją viršūnę Šiaurės Amerikos liet. krepšinio varžybose, kurią ji buvo pasiekusi 1956 m. Nuo to laiko kelis kartus Neris penketukas buvo neto- II panašios pergalės, bet laimė nebūdavo jo pusėje.

Tik bal. 17 d. Marquette parko sporto salėje Chicagoje vaizdas buvo kitoks, kuomet baigmėje Neris nurengė aiškiai favorituotą Neo-Lithuania penketuką 105:99. Dovanai, priimti čia atėjo senosios Neris komandos žaidėjas J. Valaitis, ši kartą čia buvęs komandos vadovu.

Neris baigmę pasiekė sukūlus Toronto Aušrą 111:99, o Neo-Lithuania (populiariai žinoma Neolithuanų vardu) atskaičiusi Chicagos Lituanicai net 114:62. Rungtynėse del III vietos susikibo Lituania su Aušra ir čia laimė nusišypsojo senais vardais garsiai Lituanicai, kuri laimėjo 90:87. Lituania taip pat ištempė sunkią pergalę (95:94) pirmame savo susitikime (prieš Detroito Kovą).

Del V-VI vietų susikibo Kovas su Chicagos Aru ir čia detroitiečiai neturėjo daug vargo. Jie laimėjo 113:84. Aras prapylė ir prieš Aušrą 91:87.

Varžybose rungėsi tik 6 komandos. Įdomi istorija su ilgalaikiu čempionu Waterburio Gintaru, kuris iš rengėjų pareikalavo \$200 ketonės išlaidoms. Vid. Vakarų sporto apyg. valdybos pirm. Z. Žiupsnys Waterburitui siū-

lė \$100, tačiau ante buvo užsispyrę ir į derybas nesileido. Tad ši kartą Rytų Sporto apygarda varžybose buvo neatstovauta, o buvo laikai kuomet New Yorkas ir Waterburis visus gasdindavo.

Neris laimėjo ne tik vyrų krepšinio pirmenybes, bet laimėjo daugiausiai taškų visų klasių krepšinio varžybose ir gavo JAV Liet. Bendruomenės centro valdybos pereinamąją dovaną.

Šių pirmenybių metu buvo sudaryta Š. Amerikos liet. vyrų krepšinio rinktinė į kurią pateko: Jesevičius, Varnas, Galinaitis, Zvinakis (Neris) Modestas-Modestavičius, Burhauskas, Molis, Birgelis, Miknaitis (Neo Lithuania), Čekauskas, Skalsgiris (Kovas), Janky-Jankauskas (Lituania), Gudas, Mintotas, Stanulius (Aušra).

* CHICAGOS LITUANICOS futbolininkai antrose pirmenybių rungtynėse "Major" divizijoje prapylė vokiečių Hansai 1:6.

* VID. VAKARŲ SPORTO apygardos moterų ir mergaičių tinklinio pirmenybės yra rengiamos balandžio 30 d. Gage Parko salėje. Chicagoje.

* LIETUVIŲ-UKRAINIEČIŲ lengv. atletikos ir futbolo varžybos yra organizuojamos birželio 26-27 Chicagoje.

* VIOLETOS NEŠUKAITY- TĖS, 14 m. amžiaus lietuvaite iš Toronto miesto, laimėjimai JAV atvirose stalo teniso pirmenybėse Detroito, buvo atžymėti Sports Illustrated žurnale balandžio 11 d. laidoje.

* Š. AMERKOS liet. prieauglio krepšinio pirmenybes Clevelande laimėjo Chicagos Aras (jaunų A klasėje) ir Cicerio Atetis (jaunų B klasėje).

* VILNIAUS SPORTO laikraštis balandžio 14 d. ir 16 d. davė daug medžiagos apie senuosius Amerikos lietuvių sportininkus, kurią paėmė iš J. Jakubausko Chicagoje neseniai išleistos "Amerikos lietuvių sporto istorijos." Taip pat įdėtos J. Zukauskos-Sarkio, P. Norkaus, J. Jonaičio ir J. Vinčos iš tos knygos nuotraukos.

* MODESTAS PAULASKAS su Sov. Sąjungos vyrų krepšinio rinktinė žaidė Čilėje, Argentinoje, Urugvajuje ir Meksikoje, o Laima Rutkauskaitė-Jukeliienė su moterų rinktinė viešėjo Kanadoje ir JAV.

L. B. Newark, New Jersey jaunųjų talentų vakare, vadovaujant inž. Vladimir Diliui, Kazys Jankūnas įteikė \$500 stipendiją Audronei Jarmaitel, studijuojančiai architektūrą Pratt Institute Brooklyn. Toliau vakarą vedė Irena Vebliaitienė.

Š. Amerikos liet. krepšinio pirmenybių Chicagoje stebėtojai: vyr. teisėjas Vytautas Grybauskas, naujasis Liet. Sporto Sąjungos pirm. S. Krasauskas (iš Toronto), Pranas Mickevičius (iš Milwaukee, Wis.)

Z. Degučio nuotrauka

Vid. Vakarų sporto apyg. pirmininkas Z. Žiupsnys apdovanoja Chicagos Neolithuanų krepšinio komandos žaidėją Burkauską. Neolithuanai Š. Amerikos liet. krepšinio pirmenybėse užėmė II vietą.

Z. Degučio nuotrauka

GERIAUSIAS
Insurance ir Real Estate
PATARNAVIMAS PAS
John Orman Agency
110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.
Telefonas Virginia 6-1800

Skaniausia lietuviška duona gaunama
SILVER BELL BAKING CO.
A. RADŽIŪNAS, Sav.

PYRAGAI VEDYBINIAMS IR KITOKIEMS POKYLIAMS
Pristatome į namus prašome telefonuoti: STagg 2-5938
36-40 Stagg Street Brooklyn 6, N. Y.

Park Florist
Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.
MATTHEW IR ADELE MAŽEIKAI Savininkai
80-15 Jamaica Avenue, Woodhaven 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.
Telefonas: DEwey 4-5136
CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street, Philadelphia, Pa.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.
Koplyčia laidotuvėms Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME
ALB. BALTRŪNAS-BALTON
660 Grand Street Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JUOZO GARŠVOS LAIDOJIMO ĮSTAIGA
231 Bedford Avenue, Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 8-9770

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

VIENYBĖ

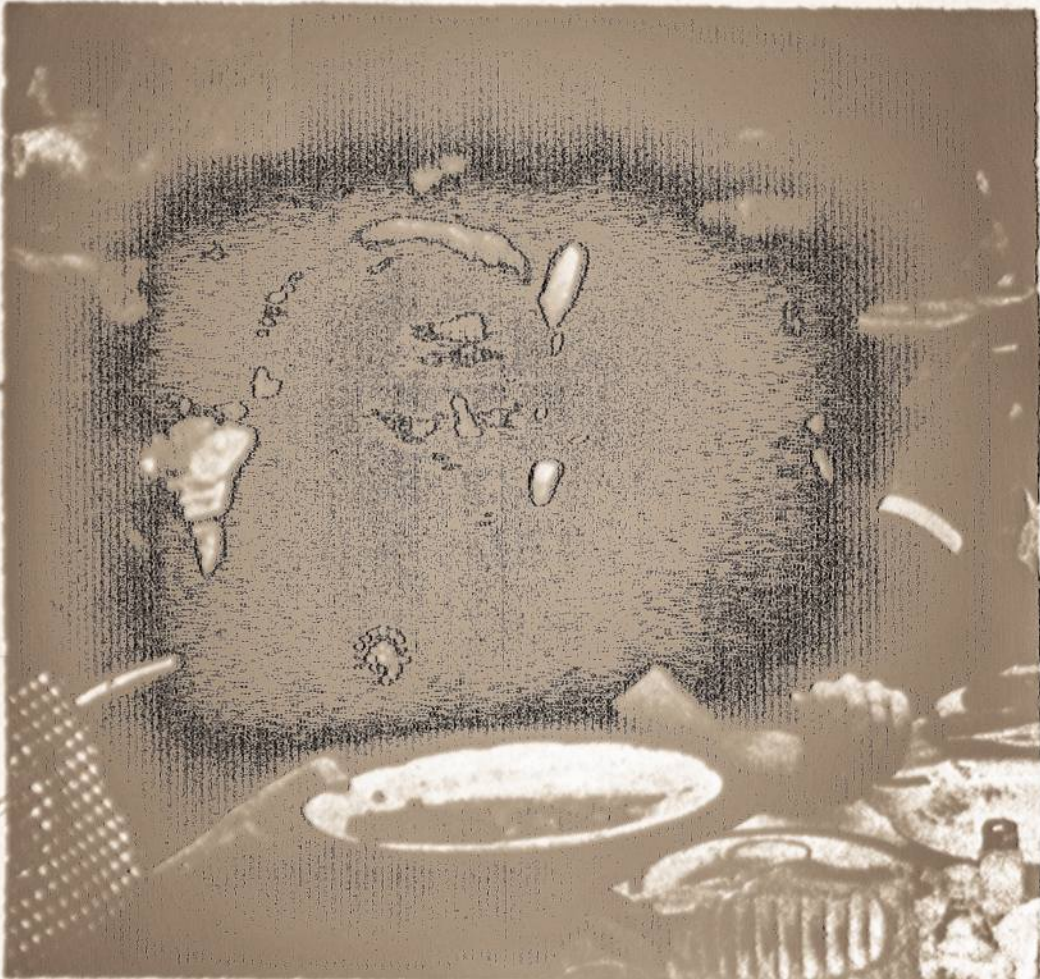
* BIRŽELIO 18 d. (šeštadienį) inž. Ant. Mačionio vasarnamyje Long Ilande įvyks pirmoji Vienybės gegužinė.

* LIETUVIŲ SPAUDOS KLUBAS ir Sla penktasis apskritis birželio 4 ir 5 dienomis rengia išvyką į Atlantic City, N. J. Norintieji dalyvauti prašomi registruotis iki gegužės 31 d. Išvykos reikalais prašoma kreiptis pas A. S. Trečloką, tel. 201 675-3925.

* Moterų Vienybės pavasario balio gegužės 21 d. šouklams gros Joe Thomas orkestras. Balius įvyksta Maspetho Liet. Pilečių Klube. Programai vadovaus E. Venis.

Vienybės skaitytojas Antoni Brzenk ir kun. M. Urbona vižius apsilankymo metu Vienybės redakcijoje. Svečiai taip pat lankėsi Arlingtono restorane, kur Jonas ir Ona Valaitiai juos maloniai vaišino.

JUOZAS GARŠVA su žmona (buv. Daukantaite) "Lietuvos Atsiminimų" radijo minėjimo bankete Newarko.

JOKŪBAS STUKAS su svečiais muzikais savo radijo programos sukaktuviniam koncerte. Iš k. į d.: Loreta Stukienė, J. Čičauskas, Jokūbas Stukas, Cibienė, M. Cibas ir Gudeliėnė.

S. Narkėlūnaitės nuotraukos

Lietuvos atsiminimų radijo programos 25 m. sukaktis

Atkelta iš 8 psl.

talkino, kiti ne. Talkininkaujantieji vieni su kitais keltėsi transliavimo laiku, skelbė vieni kitų programas, dalijosi pranešimais ir skelbimais. Tuo būdu Jokūbo Stuko vadovaujamoji programa turi klausytojų, kurie buvo patys pirmieji klausytojai ne vien jo vadovaujamosios programos, bet nuo pat lietuvių radio pradžios -- 1929 m.

Per 15-metų vedamas radio programas kasdien, šių eilučių autorius patyrė visus radio malonumus, sunkumus, atsakomybę, finansines naštas, žiaurius radio įstatymus ir mieluosius radio palaikytojus bei rėmėjus.

Reikia pasidžiaugti, kad per tokį ilgą laiką išsilaikiusi lietuvių radio programa New Yorke jau išsilaugimo ir milžinišką savo klausytojų šeimą.

Ne visi senoviškieji lietuvių patriotai, kaip jie prisipažįsta, "įkerta druką," gyvą

žodį "iš dėžutės" geriau supranta, negu tai kas popieriuje atspausdinta. Radio daug pagelbėjo jiems vienas su kitu tuo gyvuoju žodžiu susisiekti, pagelbėti suartėti ir su pirmiau mažai "įkirtu" tuo druku' ...

Radio programos pagelbėjo augančiam jaunimui susipažinti per gyvą žodį. Išdavose daug kas sukūrė ir lietuviškuosius šeimoms židinius. Radio pranešinėjo visus lietuvių įvykius -- linksmąsias ir liudnųsias žinias, rišo visus lietuvius, tarytum jie vienu kartu būtų milžiniškam kambary, tuo pačiu gyvendami bendru gyvenimu. Radio pagelbėjo draugijoms, chorams, parapijoms mokykloms veikėjams, tėvynės vadotojams, ekskursijų rengėjams, menininkams, koncertų rengėjams. Pagelbėjo ir gelbsti, supažindindamas su Lietuvos muzika, menu, laimėmis ir nelaimėmis. Pagelbėjo bizniui, naujakiurams ir pasimetusiems.

Amerikos lietuvių seniausieji spaudai ir seniausios

JONAS VALAITIS skaito sveikinimus radijo sukaktuviniam minėjimo.

draugijoms -- Susiviejiams -- šiemet taip pat yra reikšmingi metai -- 80-tieji nuo jų pradžios naujojo lietuvių tėvynėje Amerikoje. Radio gelbsti ir joms ilgiau išsilaikyti.

Taigi, radio yra viskas, kuo lietuvių gyvena, dalis visko, o tai viskas -- dalis radio. Išvaizduokim sau -- už keletą dolerių pastekiame minas, kurių jokių kitu būdu taip greit negalėtume pastekti. Kiek kainuotų, jei telefonais reikėtų tuos visus žmones informuoti! Radio tai atlieka greit, tiksliai ir nebrangiai. Palaikykim jį -- jis mums neįkainojamai brangus.

Sveikinkim dr. prof. Jokūbą Stuką jo 25 m. radio sukakties proga ir linkėkim sveikatos, ištvermės, kantybės ilgiausius metus gyvą lietuvių žodį išlaikyti Amerikos lietuvių didžiausioji Rytinių valstybių dalyje.

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo programos minėjimo Webster Hall New Yorke bal. 24 d. Iš k. į d.: komp. Salomėja Čerionė-Mulks, solistas Liudas Stukas, V. Tyslavienė, Solistas Algirdas Brazis ir Lilija Šukytė, SLA išdininkė Eufrozina Mikužytė. Toliau matyti sol. Violeta Tamkiūtė-Pranskienė.

NEUŽMIRŠKITE
ATNAUJINTI
VIENYBĖS
PRENUMERATĄ.